

NT: 330992

Zandmaas/Maasroute

Ontwerp-Tracebesluit en Ontwerp-POL Zandmaas

De reacties
Samenvatting van de inspraakreacties en antwoorden

30
15

Werken aan
de Maas van morgen

Tracébesluit	POL Aanvulling Zandmaas
Peilopzetplan	Kadeplan
Compensatieplan	
Reactienota	
Samenvatting Reactienota	

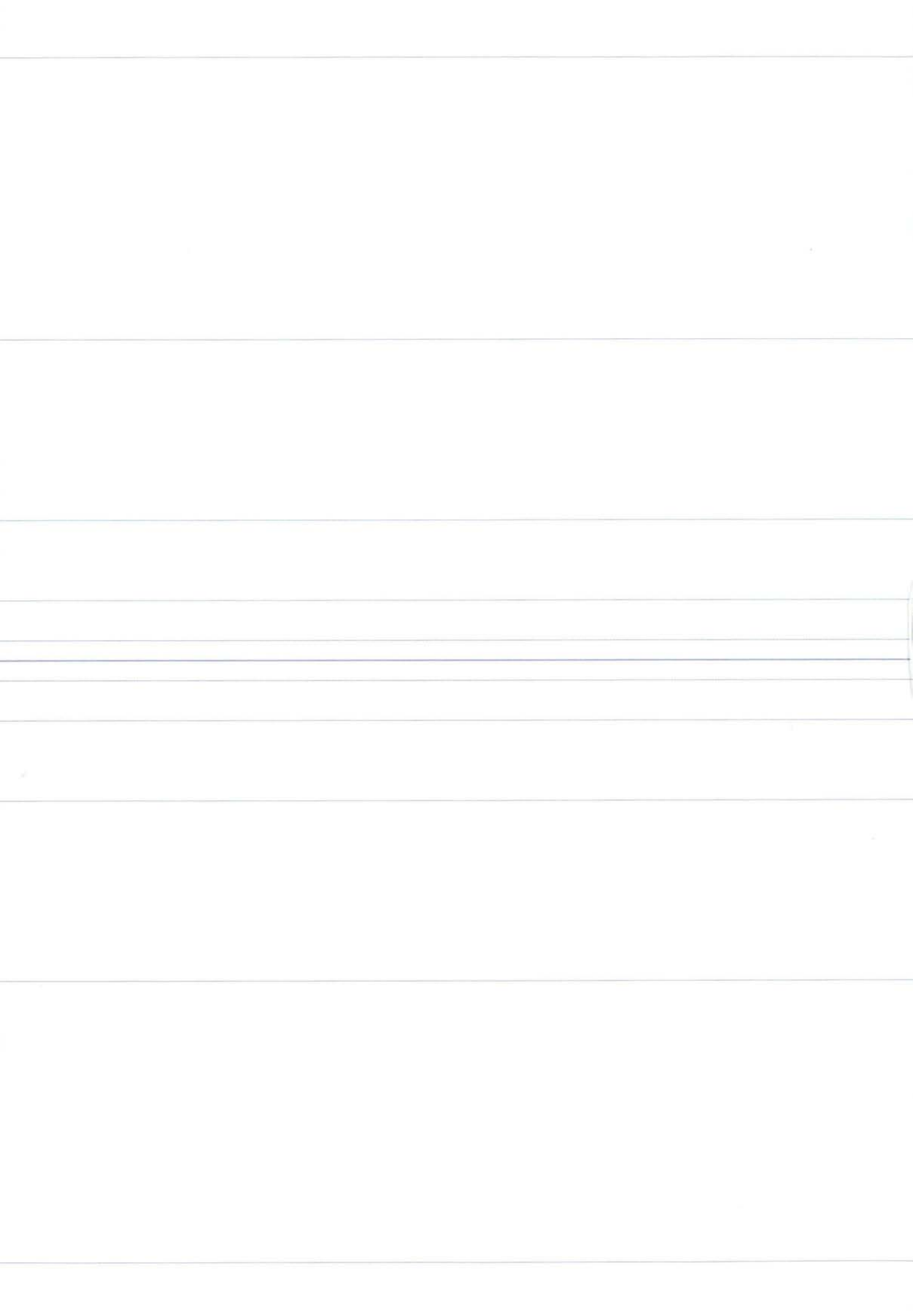

De reacties

Samenvatting van de inspraakreacties en antwoorden

De Samenvatting Reactienota Ontwerp-Tracébesluit en Ontwerp-POL Zandmaas is opgesteld door projectorganisatie De Maaswerken. De Maaswerken is een samenwerkingsverband van het ministerie van Verkeer en Waterstaat, de Provincie Limburg en het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. De Maaswerken verzorgt de planvorming en uitvoering van de deelprojecten Zandmaas/Maasroute en Grensmaas.

Inhoudsopgave

1 Inleiding	4
1.1 Achtergronden	4
1.2 Opbouw en samenhang plannen	6
1.3 Vervolgprocedures	8
1.4 Leeswijzer	9
2 Aard en herkomst van de reacties	10
2.1 Indeling naar herkomst en onderwerp	10
2.2 Belangrijkste reacties per maatschappelijke groepering	12
3 Beantwoording belangrijkste inspraakreacties	20
3.1 Inleiding	20
3.2 Voorkeursalternatief	21
3.3 Hoogwaterbescherming	23
3.4 Kaden	25
3.5 Verbetering Maasroute voor de scheepvaart	27
3.6 Natuur en landschap	30
3.7 Ruimtegebruik	33
3.8 Peilopzet en grondwater	34
3.9 Recreatie en toerisme	37
3.10 Delfstoffenwinning	38
3.11 Berging en bewerking	39
3.12 Hinder	42
3.13 Uitvoering	43
3.14 Besluitvorming en procedures	43
3.15 Grondverwerving	44
3.16 Schadevergoedingsregelingen	45
4 Betekenis van de reacties voor de besluitvorming	46
Afkortingenlijst	50
Begrippenlijst	51

¹ Inleiding

1.1 Achtergronden

In deze nota wordt een samenvatting gegeven van de inspraakreacties die zijn ingediend op het Ontwerp-Tracébesluit Zandmaas/Maasroute (kortweg: Ontwerp-Tracébesluit) en het Provinciaal Omgevingsplan Limburg Ontwerp-Aanvulling Zandmaas (kortweg: Ontwerp-POL Zandmaas). Beide besluiten hebben betrekking op het project Zandmaas/Maasroute. Doel van het project is een verbetering van de hoogwaterbescherming langs de onbedijkte Maas in Limburg, een verbetering van de vaarroute en beperkte natuurontwikkeling.

Het project Zandmaas/Maasroute is in 1995 gestart met de publicatie van de Startnotitie milieu-effect-rapportage (m.e.r.). Aanleiding hiervoor was het hoogwater van 1993 en 1995. De daaruit voortkomende plannen voor hoogwaterbescherming zijn in 1995 neergelegd in het Deltaplan Grote Rivieren. Direct bij aanvang van het project is besloten de maatregelen ter verbetering van de hoogwaterbescherming te combineren met die voor verbetering van de vaarroute over de Maas (Maasroute), waarvoor al een plan in voorbereiding was. In 1999 is de Trajectnota/MER Zandmaas/Maasroute gepubliceerd, waarin verschillende alternatieven voor het project zijn gepresenteerd.

Na de inspraak op de Trajectnota/MER deed zich een aantal ontwikkelingen voor die de besluitvorming over het te kiezen pakket van maatregelen hebben vertraagd. Zo kwam een nieuw rekenmodel beschikbaar voor de berekening van de waterstanden en werd door het ministerie van Verkeer en Waterstaat de zogenaamde 'maatgevende hoogwatergolf' bijgesteld. Eén en ander was aanleiding om de effectiviteit van de voorgestelde maatregelen opnieuw te berekenen. Hieruit kwam naar voren dat ook een ophoging van de kaden nodig was om de bewoners van het Maasdal het

gewenste beschermingsniveau te geven. Bovendien bleek bij nader onderzoek dat de oorspronkelijk voorgestelde riviervdieping tot ongewenste instabiliteit zou leiden. Op basis van deze nieuwe inzichten is een ander pakket aan hoogwaterbeschermingsmaatregelen ontwikkeld, waarmee de vastgestelde doelen wel worden bereikt. Dit nieuwe maatregelenpakket is opgenomen in het Voorkeursalternatief. Een andere ontwikkeling was dat duidelijk werd dat niet alle maatregelen uit de Trajectnota/MER via de Tracéwetprocedure konden worden

voorbereid. Een aantal maatregelen moest, op juridische gronden, via een streekplanwijziging (hier: aanvulling op het Provinciaal Omgevingsplan Limburg; POL) en de bestemmingsplannen worden voorbereid. Uiteindelijk is besloten de besluitvorming inzake maatregelen voor verbetering van de vaarweg en de berging en bewerking van de vrijkomende grond en delfstoffen binnen de procedure van de Tracéwet te houden. Alle overige maatregelen (met name kadeaanpassingen, winterbedmaatregelen en natuurmaatregelen) zijn onder de procedure van streekplanwijziging gebracht.

In oktober 2000 heeft de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat haar standpunt over het project Zandmaas/Maasroute bekend gemaakt. Het daarin aangegeven Voorkeursalternatief is opgesplitst in twee pakketten. Voor Pakket I is de financiering verzekerd. Met dit pakket wordt de hoogwaterbeschermingsdoelstelling voor circa 95% gerealiseerd. Voor Pakket II heeft de staatssecretaris aangegeven dat eerst gezocht moet worden naar aanvullende financiering. Met dit laatste pakket wordt met name natuurontwikkeling gerealiseerd. Ten aanzien van de hoogwaterbeschermingsdoelstelling heeft de staatssecretaris gegarandeerd deze vóór 2016 voor 100% gerealiseerd te hebben.

Alle maatregelen uit Pakket I en Pakket II zijn in hun onderlinge samenhang gepresenteerd in één overkoepelend document: het Plan Maasdal. Dit document is samen met het Ontwerp-Tracébesluit en het Ontwerp-POL Zandmaas gepubliceerd. Hoewel het Ontwerp-Tracébesluit en het Ontwerp-POL Zandmaas verschillende procedures doorlopen, is de mogelijkheid tot inspraak hierop gebundeld. Doel hiervan is de besluitvorming en de inspraak zo eenvoudig en inzichtelijk mogelijk te laten verlopen.

De insprekers konden hun reacties dan ook kenbaar maken zonder onderscheid naar plan of procedure. Voor de ontvangst en afhandeling van de inspraakreacties fungeerde projectorganisatie De Maaswerken als loket. Vanuit dit loket zijn de diverse reacties naar de juiste procedures doorgeleid.

Het Ontwerp-Tracébesluit en het Ontwerp-POL Zandmaas hebben in de periode van 4 mei tot en met 28 juni 2001 ter inzage gelegen. In deze periode kon een ieder mondeling, tijdens één van de zeven voorlichtingsbijeenkomsten in de regio, of schriftelijk reageren op de plannen. Overheden kregen nog een maand langer de tijd. In totaal zijn ruim 2.200 inspraakreacties binnengekomen.

Van 14 tot en met 28 november vond een korte, extra inspraakronde plaats voor een gewijzigd onderdeel van het Ontwerp-Tracébesluit, de hoogwatergeul Lomm. Deze extra inspraak was nodig omdat uit nader onderzoek was gebleken dat er meer delfstoffen moesten worden gewonnen om het project uit te kunnen voeren. Door deze extra winning moet ook meer grond worden geborgen om te kunnen voldoen aan het gewenste landschappelijke eindbeeld. Tijdens deze inspraakperiode zijn ruim 1.750 inspraakreacties binnengekomen.

Deze samenvatting geeft een overzicht van de belangrijkste inspraakreacties, gegroepeerd naar thema. Daarbij is ook aangegeven hoe met de diverse reacties bij de verdere besluitvorming wordt omgegaan (bestuurlijk standpunt). De inspraakreacties worden meer in detail besproken in de Reactienota. In aansluiting op de wijze van indienen, is bij de behandeling van de inspraakreacties geen indeling gemaakt naar het besluit of de procedure waarop de reacties betrekking hebben (Tracébesluit of POL Zandmaas). Daarom maakt de Reactienota onderdeel uit van beide besluitvormingsprocedures.

1.2 Opbouw en samenhang plannen

Onderstaand schema geeft een overzicht van de documenten die voor inspraak ter inzage zijn gelegd in hun onderlinge samenhang.

Plan Maasdal			
Ontwerp-Tracébesluit		Ontwerp-POL Zandmaas	
Peilopzetplan		Kadeplan	
Aanvullende MER Lokaties voor tijdelijke opslag en bewerking van delfstoffen	Aanvullende MER Berging van niet-vermarktbaar grond		
Compensatieplan			

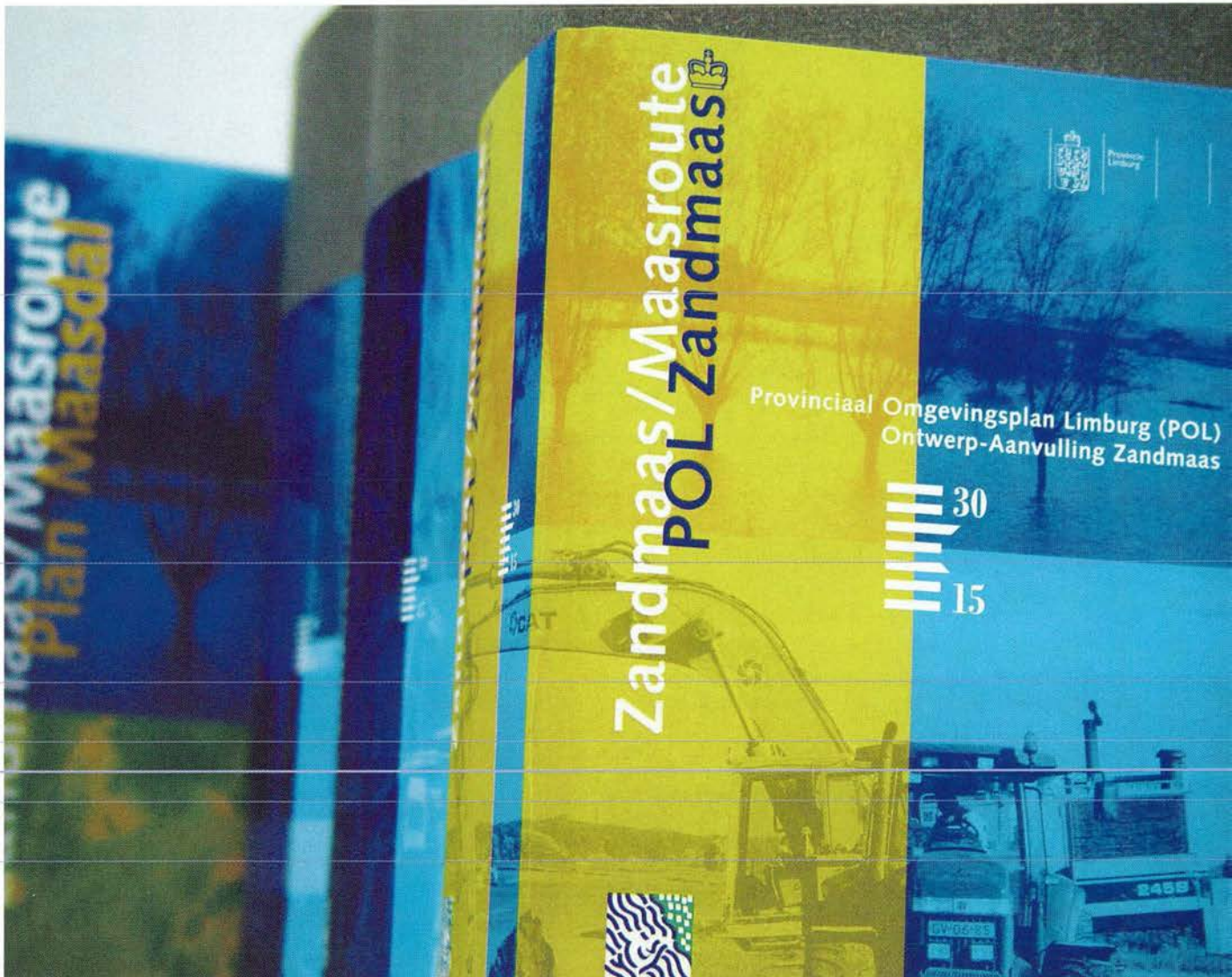
Plan Maasdal is vooral bedoeld ter informatie en geeft een overzicht van het gehele project Zandmaas/Maasroute. In dit plan is aangegeven welke maatregelen uitgevoerd gaan worden, wanneer de maatregelen gereed moeten zijn, langs welke juridische procedure de besluitvorming tot stand zal komen en in welke documenten de uitwerking van de maatregelen is terug te vinden. Verder biedt Plan Maasdal een ruimtelijke doorkijk op langere termijn, in het bijzonder voor de maatregelen in Pakket II.

In het **Ontwerp-Tracébesluit** zijn die maatregelen opgenomen, die onder de procedure van de Tracéwet vallen. Naast de Maasroutemaatregelen zijn dat zomerbedverbreding en –verdieping, de aanleg van de hoogwatergeulen Lomm en Well-Aijen, de aanwijzing van oeverstroken en peilopzet. Het Tracébesluit wordt genomen door de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat in overeenstemming met de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Het **Peilopzetplan** gaat in op de consequenties van de voorgenomen peilopzet voor de waterstanden van de Maas en voor de grondwaterstanden in het invloedsgebied van het project Zandmaas/Maasroute. Tevens wordt ingegaan op de gevolgen voor de grondwaterafhankelijke natuur, de landbouw, de infrastructuur en de bebouwing in de nabijheid van de Maas. Het Peilopzetplan maakt formeel onderdeel uit van het Tracébesluit.

De **twee aanvullende MER's** zijn als bijlage bij het Ontwerp-Tracébesluit gepubliceerd en hebben respectievelijk betrekking op de locaties voor tijdelijke opslag en bewerking van delfstoffen en op de berging van niet-vermarktbaar grond. In de MER's wordt een aantal maatregelen die voortvloeien uit het Ontwerp-Tracébesluit nader afgewogen. De MER's zijn ter toetsing voorgelegd aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage. Het toetsingsadvies van deze commissie is betrokken bij de definitieve besluitvorming.

Het **Ontwerp-POL Zandmaas** bevat een gedetailleerde ruimtelijke uitwerking van de maatregelen die in het kader van het deelproject Zandmaas in Limburg worden uitgevoerd. Het gaat daarbij zowel om de maatregelen die op korte termijn worden uitgevoerd (Pakket I van het Voorkeursalternatief), als om de ingrepen op langere termijn (Pakket II). Ook gaat het Ontwerp-POL Zandmaas in op de toekomst van de belangrijkste functies in het Maasdal: landbouw, natuur, recreatie en delfstoffenwinning. Het POL Zandmaas wordt vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg.

Het **Kadeplan** beschrijft waar de kaden komen, hoe hoog ze zullen zijn en welke typen kaden wordt aangelegd. Het Kadeplan is formeel onderdeel van het POL Zandmaas.

In het **Compensatieplan** tenslotte is beschreven welke compenserende maatregelen worden uitgevoerd om eventuele nadelige gevolgen van het gehele project Zandmaas/Maasroute op te vangen, met name op het gebied van natuur. Het Compensatieplan maakt dan ook formeel onderdeel uit van zowel het Tracébesluit, als het POL Zandmaas.

Inspraakprocedure over Zandmaasproject van start

Door eenruiter redacteurs
MAANTRUITE, 4 MFL. Inwoners
van Limburg, Noord-Brabant en
Gelderland kunnen vanaf vandaag
hun mening ge-
ven over het bijna 500 miljoen gul-
den bestende plan voor boeven-
uitsaaiing van het oorspronkelijke
plan. Dat kost ruim 1 miljard gul-
den, maar dat wil het rijk niet uit-
geven. Daarom is de natuuront-
wikkeling beperkt tot 550 hectare.
Om de overige 1.500 hectare na-
tuur aan te komen zoekt de Maas-

1.3 Vervolgprocedures

Mede op basis van de binnengekomen reacties en adviezen zijn het Tracébesluit en het POL Zandmaas definitief vastgesteld. Voor het Tracébesluit is dat gebeurd door de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat in overeenstemming met de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Provinciale Staten van Limburg hebben het POL Zandmaas vastgesteld. Na bekendmaking van de definitieve plannen kan gedurende een periode van zes weken beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Daarbij dient aangetekend te worden dat van het POL Zandmaas alleen die onderdelen ontvankelijk zijn voor beroep, die als Concrete Beleidsbeslissing (CBB) zijn aangemerkt.

Het is belangrijk om te weten dat het instellen van beroep de werking van het Tracébesluit en het POL Zandmaas niet schorst. Als belanghebbenden vrezen daardoor te veel te worden geschaad, is het mogelijk een zogenaamde 'voorlopige voorziening' aan te vragen; bijvoorbeeld als ingrepen gaan plaatsvinden die niet meer ongedaan kunnen worden gemaakt als het bezwaar gegrond zou worden verklaard. Het gaat daarbij dus om spoedeisend belang. Een voorlopige voorziening kan worden aangevraagd bij de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Voor de planologische voorbereiding van de maatregelen buiten Limburg die niet onder de Tracéwet vallen, wordt overleg gevoerd met de provincies Noord-Brabant en Gelderland. Als harde randvoorwaarde voor het nemen van maatregelen in Limburg geldt, dat de bescherming in het bedijkte gebied benedenstrooms niet in het geding mag komen.

Voor de uitvoering van de maatregelen uit het Tracébesluit en het POL Zandmaas zijn verschillende vergunningen nodig, die waar mogelijk gecoördineerd worden aangevraagd. De maatregelen uit het POL Zandmaas moeten bovendien op gemeentelijk niveau nog planologisch worden ingepast (aanpassing bestemmingsplannen of artikel 19 vrijstelling). Verder kan pas tot uitvoering worden overgegaan, wanneer gronden in eigendom zijn verworven. De diverse procedures kennen elk hun eigen besluitvormingstraject met mogelijkheden voor inspraak en beroep. Een aantal van deze procedures wordt in de loop van 2002 al opgestart.

Vaststelling door Provinciale Staten

Behandeling in de Vaste Statencommissies en de opvolgende vaststelling door Provinciale Staten van Limburg heeft geleid tot twee aanpassingen van het POL Zandmaas. Hierdoor wijken enkele van de in deze samenvatting van de Reactienota gegeven antwoorden af van het definitieve POL Zandmaas zoals dit door Provinciale Staten op 1 februari 2002 is vastgesteld. Het betreft hier de volgende aanpassingen:

- Besloten is de status van Concrete beleidsbeslissing voor het natuurgebied Heukelomse beek en de daarnaast gelegen natuurlijk oeverstroken (km 138-145) te laten vervallen en te vervangen door een in de plantekst opgenomen en op de plankaarten uitgewerkt beleidslijn, waarmee de beoogde 170 ha natuurontwikkeling wordt aangegeven. De uitwerking van het natuurgebied zal plaatsvinden op basis van de ontwerpvisie en het streefbeeld zoals omschreven in het POL Zandmaas. De realisatie zal verlopen via het spoor van het bestemmingsplan of een beperkte vorm van landinrichting. Een status van Concrete beleidsbeslissing voor dit gebied wordt vooralsnog niet nodig en niet wenselijk geacht. Zo zal de peilopzet pas rond 2010 gerealiseerd worden en worden bovendien in dit gebied huiskavels van agrarische bedrijven geraakt, waarbij de mogelijkheden voor vervangende grond ter plaatse klein zijn.
- Om uiting te geven aan de in Provinciale Staten breed uitgesproken opvatting dat in het gebied ten westen van het Lateraalkanaal ook op termijn geen grootschalige grindwinning mag plaatsvinden is besloten om de voorgestelde wijze en omvang van secundaire grindwinning nadrukkelijker in de tekst van het POL Zandmaas te verwoorden. In de tekst is opgenomen dat de totaal te ontgraven hoeveelheid niet meer zal zijn dan het volume dat nodig is voor de berging van het materiaal dat, bij het uitdiepen van het retentiegebied tot maximaal 2 m, vrijkomt.

2200 inspraakreacties op plan Maaswerken

Door onze verslaggever

WEURT • Rijkswaterstaat heeft in totaal bijna 2200 inspraakreacties gekregen op de plannen in het ka-

heden dat de natuurontwikkeling wat al te omvangrijk zal worden, terwijl anderen juist vinden dat er te weinig ruimte wordt geboden aan de natuur.

1.4 Leeswijzer

De Reactienota bestaat uit:

- deze samenvatting;
- een hoofdnota met de inspraakreacties en de beantwoording daarvan; en
- een alfabetische lijst van sprekers.

In voorliggende samenvatting wordt allereerst ingegaan op de aard en de herkomst van de reacties (hoofdstuk 2), waarna in hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de belangrijkste onderwerpen. Onder belangrijke onderwerpen worden die onderwerpen verstaan die veelvuldig terugkomen in de inspraakreacties of die ingaan op essentiële onderdelen van de plannen. Daarbij is telkens eerst een korte samenvatting van de reacties gegeven, waarna het bestuurlijke standpunt hierover wordt verwoord. Er wordt in hoofdstuk 3 dus niet op alle onderwerpen uit de inspraak ingegaan. Voor een reactie op alle vragen en opmerkingen wordt verwezen naar de hoofdnota, waarin alle onderscheiden deelreacties van een bestuurlijk antwoord zijn voorzien.

Zoals aangegeven in paragraaf 1.1. is bij de behandeling van de inspraakreacties geen onderscheid gemaakt tussen reacties die betrekking hebben op het Ontwerp-Tracébesluit en reacties die gaan over het Ontwerp-POL Zandmaas. Dit betekent dat één reactienota is gemaakt, die in beide besluitvormingsprocedures wordt gebruikt. Wel is in de integrale Reactienota per deelreactie door middel van belijning in de kantlijn aangegeven of deze betrekking heeft op het Tracébesluit, het POL Zandmaas of beide.

De samenvatting wordt afgesloten met een hoofdstuk waarin de belangrijkste wijzigingen en aanpassingen in de plannen ten opzichte van de ontwerp-besluiten zijn verwoord. Deze wijzigingen vloeien rechtstreeks voort uit de inspraakreacties. Tot slot is een afkortingen- en begrippenlijst opgenomen.

² Aard en herkomst van de reacties

2.1 Indeling naar herkomst en onderwerp

Op de plannen voor het project Zandmaas/Maasroute zijn ruim 3.900 inspraakreacties binnengekomen. Deze reacties zijn als volgt verdeeld over de verschillende maatschappelijke groeperingen:

Ontvangen reacties onderverdeeld naar maatschappelijke groeperingen

Particulieren	1.845
Extra inspraak Lomm (niet onderverdeeld, overgrote meerderheid particulieren)	1.750
Agrarische sector	158
Toeristisch-recreatieve sector	20
Overig bedrijfsleven	75
Natuur- en milieuorganisaties	10
Overheden	46
Overig	11
Totaal	3.915

De tabel hiernaast laat zien dat, net als de vorige keer op de Trajectnota/MER, vertegenwoordigers van alle belanghebbende sectoren hebben gereageerd. Voor een groot project als Zandmaas/Maasroute is een dergelijke betrokkenheid erg belangrijk. In vergelijking met de vorige inspraakronde spitsen de reacties zich nu meer toe op specifieke maatregelen en locaties. Doel en belang van het project staan niet meer ter discussie, maar diverse insprekers uiten wel hun teleurstelling over de extra kademaatregelen. Dat het beoogde beschermingsniveau niet kan worden bereikt met één van de in de Trajectnota/MER gepresenteerde alternatieven is een tegenvaller en velen noemen kadeophoging een niet duurzame maatregel. Het Kadeplan zoals toegevoegd aan het Ontwerp-POL Zandmaas is nieuw en hierop zijn dan ook veel reacties binnengekomen. De meeste kritiek op het Kadeplan is echter lokaal van aard.

Van alle binnengekomen inspraakreacties zijn de meeste afkomstig uit Lomm en omgeving. Het gaat hierbij om circa 1.450 gelijkkluidende brieven van bewoners tegen de aanleg van de hoogwatergeul Lomm in de eerste inspraakperiode, en om circa 1.700 gelijkkluidende brieven in de tweede inspraakperiode. Ook op de Trajectnota/MER zijn indertijd veel reacties uit Lomm tegen de geplande hoogwatergeul binnengekomen. Behalve de hoogwatergeul bij Lomm en het Kadeplan, hebben ook de geplande hoogwatergeul bij Well-Aijen en het retentiegebied Lateraalkanaal west veel reacties opgeroepen.

Andere onderwerpen die veelvuldig in de inspraakreacties naar voren komen zijn peilopzet en de effecten op de grondwaterstanden, het ruimtebeslag, de grondverwerving en de natuurontwikkeling. Vooral van agrariërs kwamen veel bezwaren tegen de voorgenomen peilopzet. In die context worden veel vragen gesteld over schadevergoeding. Het zijn ook voornamelijk agrariërs die bezwaar maken tegen het ruimtebeslag van de diverse maatregelen en de daarvoor noodzakelijke grondverwerving.

De opmerkingen over natuurontwikkeling zijn zeer divers van aard en herkomst. Een aantal insprekers, waaronder de natuur- en milieuorganisaties, vindt dat er veel te weinig invulling is gegeven aan het doel natuurontwikkeling. Ook betreuren diverse insprekers het dat de meeste natuurontwikkeling is opgenomen in Pakket II en hiermee op de langere termijn is geschoven. Daar staat tegenover dat andere insprekers het Maasdal mooi vinden zo als het is en geen behoefte hebben aan nieuwe natuur.

Voor de behandeling van de inspraakreacties zijn alle inspraakbrieven samengevat in één of meer deelreacties per brief. De deelreacties zijn opgenomen in een informatie-systeem en gegroepeerd naar onderwerp. In de hoofdnota van deze Reactienota wordt op alle aldus onderscheiden vragen en opmerkingen ingegaan. Onderstaande tabel geeft de verdeling van de deelreacties over de verschillende onderwerpen weer.

Onderscheiden deelreacties verdeeld naar onderwerp (exclusief identieke brieven en tweede inspraakperiode Lomm)	
Doelstellingen	
Voorkeursalternatief	191
Hoogwaterbescherming	308
Kaden	520
Scheepvaart	182
Natuur en landschap	271
Uitwerking maatregelen	
Ruimtegebruik	149
Peilopzet en grondwater	619
Recreatie en toerisme	47
Delfstoffenwinning	53
Berging en bewerking	95
Uitvoeringsaspecten	
Hinder	63
Uitvoering	34
Kaders en regelingen	
Besluitvorming en procedures	208
Grondverwerving	173
Schadevergoedingsregelingen	203
Totaal	3.116

De tweede inspraakperiode voor de wijzigingen rond de hoogwatergeul Lomm leverde met name reacties op die gecategoriseerd kunnen worden onder de thema's hoogwaterbescherming, hinder en berging en bewerking.

2.2 Belangrijkste reacties per maatschappelijke groepering

Particulieren

Net als bij de inspraak op de Trajectnota/MER leverden ook nu met name de plannen voor de hoogwatergeulen een grote hoeveelheid inspraakreacties van particulieren op. Verreweg de meeste reacties zijn afkomstig van inwoners van Lomm en omgeving, die protesteren tegen de geplande hoogwatergeul aldaar. Ook tegen de hoogwatergeul bij Well-Aijen zijn relatief veel bedenkingen ingediend. Deze richten zich net als bij Lomm op de bijdrage van de geul aan de hoogwaterbescherming, die volgens insprekers niet in verhouding staat tot de gevolgen. Tegen het mogelijk verdwijnen van een oude veldkapel ter plaatse zijn bijna 200 inspraakreacties ingediend.

Behalve tegen de hoogwatergeulen hebben particulieren veel bedenkingen ingediend tegen het Kadepplan. De meeste bedenkingen zijn lokaal van aard, dat wil zeggen: bezwaar tegen verlies van uitzicht of tegen het gekozen kadetracé. Van meer algemene aard is de teleurstelling over de gekozen oplossing. Een aantal keren is aangegeven dat deze in strijd zou zijn met de beleidslijn Ruimte voor de Rivier en de hoofdlijnen van het POL-beleid. Mensen die juist buiten de bekaide gebieden wonen, vrezen door de kademaatregelen hogere waterstanden in hun eigen woongebied.

Veel bewoners van het gebied ten westen van het Lateraalkanaal hebben bezwaar gemaakt tegen het voornemen om kaden langs de woonbebouwing aan te leggen. Aanleg van de kaden is onderdeel van het plan om het gebied ten westen van het Lateraalkanaal als retentiegebied in te richten. Vanuit Horn en omstreken werden de bezwaren hiertegen gesteund met circa 2.700 handtekeningen van dorpsgenoten en recreanten. Vanuit Heel is gewezen op de bedreiging van twee monumentale boerderijen die met de kadeaanleg gepaard gaat.

Op grond van de inspraakreacties op de Trajectnota/MER is in het Ontwerp-Tracébesluit gekozen voor verbreding van het Julianakanaal tussen Limmel en Born naar de westzijde in plaats van naar de oostzijde. Ook daar zijn nu veel bedenkingen tegen gekomen, ditmaal van bewonersgroepen aan de westzijde van het kanaal. Het voornemen wordt strijdig met de beleidslijn Ruimte voor de Rivier genoemd en er wordt gesteld dat de milieu-effecten van de verbreding naar de westzijde onvoldoende zijn onderzocht.

Vanuit Weurt en omgeving zijn veel bedenkingen binnengekomen tegen de voorgenomen verhoging van de bruggen en aansluitende wegen over sluis Weurt. Men vreest dat het dorp hierdoor in tweeën wordt gesplitst en dat de op- en afritten te steil worden voor fietsers.

Nieuw onderzoek naar reservaat aan de Maas

Uitgeverij de Persgroep

LIJDEBURG • Nadat eerder al tot twee keer toe bodemonderzoek werd gedaan in het toekomstige natuurreservaat – Liendenschap Veld bij Batenburg, wil Rijkswaterstaat opnieuw een onderzoek laten uitvoeren.

Dit keer gaat het erom te bekijken of de effecten die het plan heeft voor de rivier de Maas, omliggende wetrijke en valken. Dit is omvangs bekendgemaakt.

De circa zestig hectare grote uiterwaard wordt een plek met gras- en heide en kleine bomen en

vooral vragen gesteld over het gebruik aan strooming in het toekomstig reservaat. Ook werden zorgen geuit over wandelen langs de oude Maasarm, nu vergt een ommekeer een kwartier en straks een uur.

Rijkswaterstaat heeft geïntendeerd alle opmerkingen zoveel mogelijk in het plan te verwerken.

Uit het onderzoek moet ander meer blijken of al die bijstellingen bij hoogwater geen verslechtering opleveren van de huidige situatie.

De komende maanden zal de

Tot slot maken veel particulieren bezwaar tegen, of stellen vragen over de voorgenomen peilopzet. Gevreesd wordt voor overlast of schade door vernatting. Dit is ook aanleiding voor vragen over schadevergoeding en het verzoek om de nulsituatie vast te leggen. Een enkele belangenvereniging vraagt tevens om aanwijzing als 'aandachtsgebied'. Sommige insprekers vrezen dat de vernatting een toename van ongedierte met zich meebrengt.

De ZLTO (Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie) stemt in met het voornemen om de 25 meter brede oeverstroken in eigendom te verwerven, maar wenst vooraf overleg over het toekomstige gebruik van deze stroken. Verder wordt dringend verzocht om duidelijkheid inzake de vernattingsschade als gevolg van de peilopzet, en de wijze waarop hiermee wordt omgegaan. De bond vraagt aandacht voor de invloed van hogere grondwaterstanden op met name drijfmestkelders.

Agrarische sector

Vanuit de agrarische sector zijn vooral veel bedenkingen tegen de voorgenomen peilopzet binnengekomen. Verwacht wordt dat de vernatting van landbouwgronden veel schade oplevert. Veel bezwaar wordt gemaakt tegen het ruimtebeslag van de diverse ingrepen en de wijze van grondverwerving. Ook pleiten agrariërs voor een nadere belangenafweging bij de aanwijzing van gronden voor natuurdoeleinden.

Als belangenbehartiger van de sector pleit de LLTB (Limburgse Land- en Tuinbouwbond) ervoor dat individuele belangen terdege in de afweging worden betrokken en dat voorafgaand aan het Tracébesluit serieus naar oplossingen wordt gezocht. De bond betreurt het dat de maatregelen uit het Ontwerp-POL Zandmaas in twee pakketten zijn opgesplitst. De toekomstige ontwikkelingen blijven daardoor onzeker. Volgens de LLTB voldoet een aantal CBB's uit het Ontwerp-POL Zandmaas niet aan de daaraan gestelde voorwaarden en vallen de natuurontwikkelingshectaren te weinig samen met de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Bij het natuurbeheer wenst de bond een ruimere betrokkenheid van agrariërs.

Toeristisch-recreatieve sector

De reacties uit de toeristisch recreatieve sector vallen in drie categorieën uiteen, te weten: reacties afkomstig van watersportbedrijven en -verenigingen, sportvissers en hun belangenverenigingen en horeca-exploitanten. De belangrijkste onderwerpen in deze reacties zijn peilopzet, kadeaanpassingen, berging en bewerking van vrijkomende grond en delfstoffen, de combinatie van natuur en recreatie en tot slot de beleidslijn Ruimte voor de Rivier.

Vanuit de watersport wordt gevreesd voor aantasting of het onbruikbaar worden van voorzieningen zoals steigers en stranden door de voorgenomen peilopzet. Ook de afname van de vaarhoogte onder bruggen wordt genoemd als bezwaar, omdat hierdoor de toegankelijkheid van het gebied voor de recreatievaart wordt beperkt. Er heerst onduidelijkheid over de vergoeding van noodzakelijke aanpassingen, maar, zo stelt HISWA/KNWV/RECRON, er wordt gerekend op nadeelcompensatie.

De sportvisserij maakt zich vooral zorgen om de toegankelijkheid van de natuurlijke oevers voor sportvissers en het betrekken van het sportvisserijbelang bij de afweging natuur-recreatie in het Maasplassengebied. Ook het functioneren van de vispassages bij de stuwen van Lith en Gravena de peilopzet is een punt van zorg. Verzocht wordt de effecten van peilopzet op de vismigratievoorzieningen te evalueren en waar nodig aanpassingen door te voeren.

Vanuit de watersport en de horeca zijn diverse bezwaren gemaakt tegen de voorgestelde kadeverhogingen. Gepleit wordt voor het behoud van de toegankelijkheid van het gebied en het uitzicht op het Maasdal. Met het oog op het uitzicht – een belangrijke recreatieve waarde – is door verschillende insprekers gevraagd om demontabele kaden.

HISWA/KNWV/RECRON maakt bovendien bezwaar tegen de gekozen oplossing in het algemeen. De belangenorganisaties vrezen voor aantasting van eeuwenoude landschappen en afname van de veiligheid van permanente en semi-permanente onderkomens en missen verwijzingen naar maatregelen verder bovenstrooms, bij de bron.

De watersport maakt ernstig bezwaar tegen de berging van niet-vermarktbaar grond en de bewerking van delfstoffen in bestaande recreatieve plassen. Gevreesd wordt voor vertroebeling van het water, visuele en geluidshinder waardoor de recreatieve waarde van de plassen wordt aangetast. De sector is tegen het verplaatsen van grond uit het gebied waar het vrijkomt. Berging van grond wordt alleen toelaat-

baar geacht in combinatie met landschapsherstel. Er wordt gepleit voor overleg met de sector hierover.

Zowel de sportvissers als de watersporters zijn ontevreden over de aangegeven zonering van natuur en recreatie. Inmiddels wordt overlegd tussen alle betrokken partijen, om zo te komen tot een gezamenlijk gedragen standpunt.

Ontevredenheid over de toepassing van de beleidslijn Ruimte voor de Rivier is duidelijk voelbaar in de watersportsector. De beleidslijn wordt ervaren als een grote beperking van de ontwikkeling van de waterrecreatie. Daarbij wordt geconstateerd dat het lijkt alsof er met twee maten wordt gemeten: voor de overheid lijkt meer in het winterbed toegestaan dan voor het bedrijfsleven. Dit wordt als onrechtvaardig ervaren. Gepleit wordt voor versoepeling van de beleidslijn of voor het aanmerken van de gehele watersportsector als 'riviergebonden' bedrijfstak.

Overig bedrijfsleven

Onder de noemer 'overig bedrijfsleven' vallen ontgronders, enkele grote bedrijven (DSM, Océ, Essent en Waterleidingmaatschappij Limburg), enkele aan havenactiviteiten gerelateerde bedrijven en middenstanders uit Venlo en omgeving.

De ontgronders verzoeken om een goede afstemming met de bestaande ontgroningen. Daarbij wordt gewezen op mogelijke negatieve gevolgen van het plan op de huidige exploitaties. Met name peilopzet kan tot problemen leiden bij de projectuitvoering en de herinrichting. Delgromij BV

stelt dat alle vrijkomende klei die kwalitatief geschikt is voor de grofkeramische industrie ook voor dat doel aangewend moet worden. Smals BV verzoekt om de Kraaijenbergse plassen als potentiële bewerkingslocatie te handhaven. Delfstoffen Combinatie Maasdal (DCM) vraagt om een betere afstemming teneinde de hoogwatergeul Lomm voor de grondeigenaren middels budget-neutrale uitvoering te realiseren.

Het bedrijf DTM Pipelines, onderdeel van DSM, heeft voor en namens alle bij Velin aangesloten landeigenaren gereageerd. Het bedrijf zegt aan te nemen dat op de kaarten alleen die leidingen zijn aangegeven die moeten worden beschermd of verlegd en dat alle overige leidingen ongestoord kunnen blijven liggen. Verzocht wordt rekening te houden met bestaande leidingen bij tijdelijk gebruik van gronden en om in het onderdeel 'maatregelen betreffende kruisende infrastructuur' uit het Ontwerp-Tracébesluit ook leidingen op te nemen.

Een belangrijk deel van de bedrijfsactiviteiten van Océ Technologies BV ligt in het waterbergend winterbed bij Venlo. Het bedrijf vreest een verhoogd overstromingsrisico voor deze activiteiten als gevolg van de voorgestelde maatregelen en verzoekt dit te onderzoeken. Mocht hun vrees hierdoor bevestigd worden, dan wenst het bedrijf aanvullende maatregelen.

Essent Netwerkfaciliteiten NV wijst op de aanpassingen aan hoogspanningsleidingen die nodig zijn als gevolg van peil-

opzet en de inrichting van retentiegebied Lateraalkanaal west. Rekening moet worden gehouden met de bereikbaarheid van onder meer hoogspanningsmasten en de stabiliteit van funderingen.

Waterleidingmaatschappij Limburg (WML) betreurt het dat bij de planvorming geen rekening is gehouden met de functie drinkwaterwinning. Het bedrijf wijst op mogelijke negatieve gevolgen van de geplande ingrepen op de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater bestemd voor de drinkwaterbereiding en verzoekt daar rekening mee te houden.

De aan havenactiviteiten gerelateerde bedrijven wijzen vooral op de negatieve effecten van peilopzet. Zij vrezen dat haven- en industrieterreinen daardoor schade oplopen en ze vragen om vergoeding van de kosten van noodzakelijke aanpassingen.

De middenstanders uit Venlo en omstreken hebben via de Limburgse Organisatie van Zelfstandige Ondernemers (LOZO) afdeling Venlo, en de Winkeliersvereniging Winkelhart Blerick gereageerd. Zij vinden dat Plan Maascorridor niet moet worden beschouwd als een aanvulling op het Kadeplan, maar dat het juist andersom zou moeten zijn. Daarnaast vinden zij dat de waakhogte direct in het Kadeplan moet worden verdisconteerd en dat de binnenstedelijke contour niet mag worden gewijzigd. Tot slot hebben zij groot bezwaar tegen het gekozen kade-tracé in verband met de bereikbaarheid van de winkels.

Natuur- en milieuorganisaties

De milieufederaties van Limburg, Noord-Brabant, Gelderland en Zuid-Holland, de Stichting Het Limburgs Landschap, Staatsbosbeheer, de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten, het Wereld Natuur Fonds en de Stichting Natuur en Milieu hebben gezamenlijk gereageerd op de plannen. Hierin geven zij aan het te betreuren dat natuurontwikkeling niet als een hoofddoelstelling is gehanteerd. In de huidige opzet draagt het project volgens hen niet bij aan natuurontwikkeling in het Maasdal. De voorgestelde natuurmaatregelen zouden ook op grond van autonoom beleid of uit compensatie-oogpunt gerealiseerd kunnen worden. Daarnaast plaatsen zij een groot aantal andere kanttekeningen bij het project. Zo past de keuze voor kadeverhoging volgens voornoemde organisaties niet in de huidige denkwijze over rivierbeheer en zijn hiervoor goede alternatieven voorhanden. De aanleg van hoogwatergeulen past wel in de wijze waarop de natuur- en milieuorganisaties de extra veiligheid langs de Zandmaas willen bereiken.

Betreurd wordt dat niet bij alle stuwen in het traject van de Zandmaas stromende nevengeulen zijn opgenomen. Tenslotte stellen de natuur- en milieuorganisaties voor af te zien van de verbreding van het Julianakanaal tussen Born en Limmel.

Vogelbescherming Nederland is van mening dat de aanwijzing van deelgebieden als 'Speciale Beschermingszone' onder de EG Vogelrichtlijn onjuist heeft plaatsgevonden en zij stelt een nieuwe begrenzing voor. Daarnaast wijst de Vogelbescherming er op dat het voorstel voor zonering van de recreatie in het POL Zandmaas niet nader wordt uitgewerkt.

De Vereniging Das & Boom spreekt haar grote verontrusting uit over het project: het onderscheid tussen Pakket I en Pakket II maatregelen is ongewenst en leidt tot rechtsonzekerheid voor de insprekers. In algemene zin constateert de vereniging dat in de plannen onvoldoende rekening is gehouden met (herstel van) cultuurlandschappen, waarbij duurzame landbouw en natuurlijk cultuurlandschap worden geïntegreerd. Voorts constateert de vereniging dat uitvoering van de plannen op meerdere plaatsen leidt tot aantasting van de dassenpopulatie en hun leefomgeving.

Overheden

Vrijwel alle betrokken overheden (gemeenten, waterschappen, buurprovincies) hebben gereageerd op de plannen. Belangrijkste onderwerpen van deze reacties zijn peilopzet (inclusief aanvullende maatregelen ter voorkoming van schade), natuurontwikkeling, hoogwaterbescherming voor bewoners en bedrijven buiten de bekende gebieden en het Kadeplan.

De meeste gemeenten zijn het op hoofdlijnen eens met de plannen. Wel worden diverse aandachtspunten voor de uitwerking van het Kadeplan gegeven en wordt aandacht gevraagd voor de gevolgen van de maatregelen voor het bedrijfsleven. Met betrekking tot vernatting door peilopzet wordt niet alleen gewezen op de mogelijke schade voor de landbouw, maar ook op schade en overlast voor bewoners, bebouwing en infrastructuur.

De gemeente Meerssen maakt bezwaar tegen de wijze waarop de keuze voor verbreding aan de westzijde van het Julianakanaal tussen Limmel en Stein in de plannen terecht is gekomen. Ook vindt zij dat hiervoor een volwaardige MER-procedure moet worden gevolgd. De gemeente Stein onderschrijft daarentegen de keuze voor westwaartse verbreding van dit deel van het Julianakanaal.

Scherpe kritiek is geuit door de gemeente Venlo, die vindt dat er in de plannen onvoldoende rekening is gehouden met het Plan Maascorridor. In tegenstelling tot het Kadeplan biedt het Plan Maascorridor van het Stadsgewest Venlo een duurzame oplossing, aldus de gemeente. Men is van mening dat kaden het sluitstuk van de plannen moeten zijn. Ook vindt de gemeente het richting buurgemeenten niet te verkopen dat alleen de stad wordt beschermd.

De gemeenten Nijmegen en Beuningen maken bezwaar tegen de voorgenomen verhoging van de sluis in Weurt en vinden

dat het Tracébesluit zich moet richten naar de uitkomst van een onderzoek naar een aantal mogelijke alternatieven voor de verkeersafwikkeling over de Van Heemstraweg.

De provincie Limburg heeft als convenantpartner reeds ingestemd met de (hoofdlijnen) van het Ontwerp-Tracébesluit en het Ontwerp-POL Zandmaas, maar plaatst nog wel enkele kanttekeningen. Zo vindt de provincie dat het Kabinet een inspanningsverplichting op zich moet nemen voor het vrijmaken van financiële middelen voor de maatregelen uit Pakket II.

De provincie benadrukt verder dat voor de resterende hoogwaterbescherming primair gezocht wordt naar winterbedmaatregelen. Zij pleit voor een evenwichtige toepassing van de beleidslijn Ruimte voor de Rivier. Vooruitlopend op het beleid Actief Bodembeheer Maas wenst de provincie in het Tracébesluit een nadere onderbouwing van het gebruik van vrijkomende grond voor de aanleg van kleischermen.

De provincie Noord-Brabant is van mening dat het Kadeplan tekort doet aan de beleidslijn Ruimte voor de Rivier. Daarnaast baart de gekozen oplossing voor de benedenstroomse effecten de provincie zorgen. Het provinciebestuur maakt verder bezwaar tegen het feit dat niet de hele Maasroute tot aan 's-Hertogenbosch wordt opgewaardeerd. Tenslotte heeft de provincie een aantal op- en aanmerkingen ten aanzien van de hydrologische consequenties van het plan, de belangen van diverse sectoren, de winning van oppervlaktedelfstoffen en het omgaan met verontreinigde grond. De definitieve vaststelling van het Tracébesluit moet volgens de provincie Noord-Brabant worden uitgesteld totdat meer duidelijkheid is verkregen over de uitwerking van Actief Bodembeheer Maas, aangezien het Ontwerp-Tracébesluit hier in belangrijke mate op anticipeert.

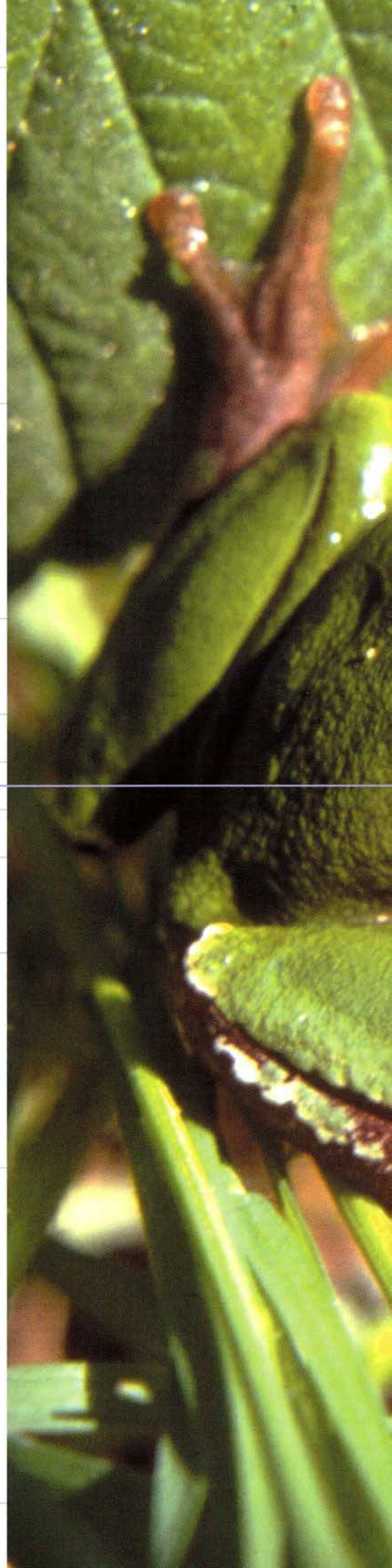
Brabant teleurgesteld over Zandmaasplan

Ook de provincie Gelderland vindt dat de maatregelen in Pakket I tekort doen aan het nieuwe beleid ten aanzien van het waterbeheer. Daarnaast dringt de provincie aan op een nadere studie naar de locatie Bovenwaarden als bergingslocatie van grond.

De Waterschappen Roer en Overmaas en Peel en Maasvallei hebben diverse bedenkingen ingebracht tegen het Kadeplan. Aan de uitvoering van de kadeverhogingen, verbindt het waterschap Roer en Overmaas de voorwaarde dat dit geen additionele kosten zal veroorzaken. Ook Waterschap Peel en Maasvallei stelt dat de kademaatregelen niet mogen leiden tot een stijging van de waterschapsheffing.

Het Zuiveringschap Limburg (ZL) schaart zich achter de bedenkingen van de waterschappen en heeft daarnaast nog een aantal andere opmerkingen. Het ZL is het eens met het uitgangspunt dat de berging van niet-vermarktbaar grond moet passen binnen Actief Bodembeheer Maas.

De Noord-Brabantse Waterschappen De Dommel, De Maaskant en De Aa gaan uitgebreid in op de compensatie van benedenstroomse effecten. Zij wensen dat in het Tracébesluit expliciet wordt vermeld dat het Voorkeursalternatief een vervroegde stremming van de Aa en de Dommel bij 's-Hertogenbosch veroorzaakt. Voor de compensatie hiervan is nog geen concrete locatie in de plannen opgenomen. Daarom wordt verzocht de benodigde retentie via een ruimtelijke ordeningsprocedure te regelen.

3 Beantwoording belangrijkste inspraakreacties

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat een beknopte weergave van de belangrijkste inspraakreacties en adviezen op het Ontwerp-Tracébesluit en het Ontwerp-POL Zandmaas. Per onderscheiden thema zijn de reacties met bijbehorende antwoorden weergegeven. Deze verkorte weergave kan ertoe leiden dat antwoorden op onderdelen niet geheel volledig zijn opgenomen. Voor een volledige en correcte weergaven wordt verwezen naar de complete Reactienota.

• Projectorganisatie De Maaswerken, het samenwerkingsverband tussen rijk en provincie, hoopt in 2004 te starten met de uitvoering van de werken aan de Maas en deze in 2015 af te ronden.

echter op de Rijn uitgaan van 10,50 meter. Ook de toenemende inzet van meerlaagse containervaart vraagt om hogere bruggen, waarmee het COV aan geeft dat bij vervanging of ophoging van bruggen niet meer automatisch de Rijnvaartnorm

Bijna 2200 reacties op plan voor Maas

VENLO • De plannen voor de Zandmaas en de Maasroute (het traject Maastricht-Den Bosch/Nijmegen) hebben in de afgelopen maanden bijna 2200

moet worden gehanteerd. Inzicht in de vragen en criteria en het COV dan ook dat beleid toekomstige ontwikkelingen ook boven Born, als dienen te houden met de ontwikkelingen van de laagste container- en vaart. De zeven inspraakbijeenkomsten in het totaal door 5 bezocht. Meer dan 100 raadsleden en de leden op de www.demaaswerken.nl konden hier ook terecht achterlaten. De streek het medium intermediair voor zich. Zo kwam de eerste inspraakreactie op 23.51 uur binnen. Binnen 10 minuten voor het eind van de termijn. Over de reacties tot en met 26 juni 2003. De reacties van de Rijkswaterstaat en de Provincie Limburg volgt in maart.

Nieuw oever reservaat

Door onze verslaggever

BATENBURG • Nadat eerder twee keer toe bodemontginning werd gedaan in het toekomstige natuurreservaat Lier-Waard bij Batenburg, wil de provincie nu opnieuw een oeverreservaat laten uitvoeren.

Dit keer gaat het erom te kijken of de effecten die de bodemontginning heeft voor de rivier de Maas in overeenstemming zijn met de wettelijke eisen van de Natuurbeschermingswet van 1998.

De circa zestig hectare oeverterrein wordt een plekje voor natuur en land waarop koeien kunnen grazen en waar oorbos koninklijke herten kunnen overwinteren.

Inwoners van Batenburg kunnen over de plannen meedelen onder meer tijdens een openbare ochtend in maart. Daar

3.2 Voorkeursalternatief

Inspiraakreacties

Onder het thema Voorkeursalternatief worden alle reacties behandeld die betrekking hebben op de *planfilosofie*, ofwel de overwegingen die ten grondslag liggen aan de gekozen pakketten van maatregelen.

Vrijwel alle maatschappelijke groeperingen hebben hun teleurstelling geuit over de keuze voor aanvullende kade-maatregelen. Deze keuze sluit niet aan bij nationale en internationale doelstellingen inzake waterbeheer, zo wordt gezegd. Bovendien had gezocht moeten worden naar meer duurzame maatregelen, onder andere verder bovenstrooms, bij de bron.

Gemeenten, winkeliers en bewoners van Venlo, alsmede de natuur- en milieuorganisaties maken bezwaar tegen het feit dat slechts beperkt aandacht is besteed aan het Plan Maascorridor en dat dit plan wordt doorgeschoven naar Pakket II.

Vanuit onder meer de agrarische sector is bezwaar gemaakt tegen de verdeling van de maatregelen over Pakket I en Pakket II. Onduidelijkheid over de financiering van de maatregelen uit Pakket II geeft een ongewis toekomstbeeld. Anderen stellen dat het onderscheid tussen Pakket I en Pakket II leidt tot rechtsonzekerheid voor de insprekers.

De natuur- en milieuorganisaties vinden dat te weinig invulling is gegeven aan natuurontwikkeling. Het project draagt volgens deze organisaties in de huidige opzet niet bij aan natuurontwikkeling in het Maasdal. Daar staat tegenover dat anderen (met name vanuit de landbouw) vinden dat natuur een te grote plaats in de plannen inneemt.

Beantwoording

Insprekers constateren terecht dat een aanpak van de hoogwaterproblematiek met duurzame maatregelen in het gehele stroomgebied de voorkeur geniet. Dit vereist een internationale aanpak en daarover zijn tussen de Maas-oeverstaten ook al afspraken gemaakt. Hier zijn echter op korte termijn geen resultaten van te verwachten. De nationale doelstelling voor de hoogwaterbescherming is in het Deltaplan Grote Rivieren vastgelegd. Op grond hiervan moet vóór 2016 voor alle door kaden omgeven gebieds-delen langs de Maas, een beschermingsniveau van 1:250 zijn gerealiseerd. De visie van de Commissie Waterbeheer

21e Eeuw is gericht op rivierverruiming. In deze visie dienen de kaden als sluitstuk van de beschermingsmaatregelen.

Bij het project Zandmaas/Maasroute is dit ook noodzakelijk gebleken omdat met rivierverruiming alleen de gewenste hoogwaterbescherming niet kan worden bereikt. Ook hier worden de kaden ingezet als sluitstuk. Dat wil zeggen dat na uitvoering van de rivierverruimende maatregelen wordt onderzocht of het gewenste beschermingsniveau is gehaald. Daar waar dit niet het geval is worden bestaande kaden verhoogd of nieuwe kaden aangelegd. Er ligt echter ook een politieke belofte om aan 70-80% van de bevolking langs de onbedijkte Maas een bescherming te bieden van 1:250 vóór 2006. Om deze belofte na te komen is besloten een deel van het Kadeplan eerder uit te voeren. In Gennep-Middelaar, Venlo en Roermond worden de kaden daarom al in 2004 en 2005 verhoogd en aangelegd. De kaden buiten deze gebieden blijven gehandhaafd als sluitstuk van de maatregelen.

Uit aanvullende berekeningen is tevens gebleken dat van de ingrepen in het Zandmaasgebied geen benedenstroomse effecten te verwachten zijn, mits de kaden en het retentie-gebied Lob van Gennep bij extreem hoge waterstanden (> 1:250) overstromen. Om dit te garanderen worden eenduidige afspraken tussen de betrokken overheden en dienstverlenende instanties (politie, brandweer) gemaakt, die moeten worden neergelegd in rampenbestrijdingsplannen en evacuatieplannen, waarin onder andere vluchtroutes opgenomen moeten zijn.

Het ontwerp van de hoogwaterbeschermingsmaatregelen in de regio Venlo is zo goed mogelijk afgestemd op het Plan Maascorridor. Het opnemen van het gehele Plan Maascorridor in een CBB is echter niet mogelijk, omdat hiervoor geen financiële middelen beschikbaar zijn. Wel zijn onderdelen van dit plan opgenomen in Pakket I van het Voorkeursalternatief, zoals de hoogwatergeul Lomm, een aantal hectaren natuurlijke oevers en de aankoop van gronden ten behoeve van de nevengeul Belfeld west. De overige rivierverruimingsmaatregelen uit Plan Maascorridor worden planologisch mogelijk gemaakt door ze op te nemen als zones voor rivierverruiming en natuurontwikkeling. Voor de winning van de grond bestemd voor de ophoging en aanleg van de kaden in Venlo wordt getracht tot een combinatie met Plan Maascorridor te komen. Bij de

uitwerking van Pakket II zal bekeken worden in hoeverre maatregelen uit het Plan Maascorridor hierin opgenomen kunnen worden.

Inmiddels is besloten de hoogwatergeul Ooijen voorlopig niet uit te voeren (zie paragraaf 3.3). De 39 ha natuur rond deze hoogwatergeul en de 20 ha voor de aanleg van de geul zelf, worden ingezet om de gronden van nevengeul Belfeld west (een maatregel uit Pakket II) al in Pakket I te kunnen aankopen. Deze nevengeul sluit goed aan bij de geplande natuurlijke oever en het bestaande natuurgebied Romeinenweerd, ook maakt deze maatregel onderdeel uit van Plan Maascorridor. De realisatie van deze nevengeul is een grote bestuurlijke wens van de betrokken gemeenten en de gecombineerde natuurorganisaties. De gemeente Maasbree heeft in haar inspraakreactie ook expliciet aangegeven voorstander te zijn van de realisatie van nevengeul Belfeld west.

Het onderscheid tussen Pakket I en Pakket II is nodig, omdat nog niet voor alle voorgestelde maatregelen financiële middelen beschikbaar zijn. De convenantpartners en het kabinet hebben afgesproken dat zij zich zullen inspannen om voor de financiering van Pakket II middelen vrij te maken. Zodra het volgende kabinet besloten heeft over aanvullende middelen, kan op de maatregelen uit Pakket II worden ingesproken.

Eén van de doelstellingen van het project is beperkte natuurontwikkeling. Daarmee wordt bedoeld dat natuurontwikkeling in samenhang met maatregelen voor hoogwaterbescherming wordt gerealiseerd. Met de 570 ha natuur die nu in Pakket I is opgenomen wordt een goede onderlinge samenhang van kerngebieden en verbindingzones gerealiseerd. Daarmee geeft het plan een goede eerste aanzet voor natuurontwikkeling. In Pakket II is nog eens ruim 1.500 ha nieuwe natuur opgenomen.

3.3 Hoogwaterbescherming

Inspiraakreacties

Onder het thema hoogwaterbescherming worden alle reacties behandeld die betrekking hebben op de maatregelen gericht op hoogwaterbescherming. Een uitzondering hierop vormen de kademaatregelen, die apart worden behandeld (zie paragraaf 3.4).

De inspraakreacties op de gekozen wijze van hoogwaterbescherming zijn legio van aard. Verreweg de meeste reacties zijn afkomstig van inwoners van Lomm en omgeving, die protesteren tegen de geplande hoogwatergeul aldaar. Bij hen bestaat de indruk dat de hoogwatergeul vooral zandwinning tot doel heeft en niet zozeer de bescherming tegen hoogwater. Daarnaast wordt bezwaar gemaakt tegen waterstandsverhogende effecten benedenstrooms van Lomm. Ook tegen de voorgenomen hoogwatergeul van Well-Aijen zijn, met name door actiegroepen en bewonerscomités, bezwaren ingediend. Bedenkingen zijn gericht op de bijdrage in de hoogwaterbescherming en de gevolgen van deze ingrepen voor de omgeving. Daarnaast vraagt de gemeente Bergen aandacht voor de uitbreiding van het wateroppervlak van recreatieplas het Leukermeer.

De gemeente Gennep maakt samen met haar inwoners bezwaar tegen de inrichting van het retentiegebied Lob van Gennep. De inwoners vrezen voor extra hoogwateroverlast. De gemeente wijst erop dat de Lob van Gennep, in tegen-

stelling tot het waterbergend winterbed, niet geleidelijk maar gecontroleerd volloopt in een relatief korte tijd. Voor een optimaal effect van het retentiegebied, als 'overloopgebied' op het moment dat de top van de hoogwatergolf nabij is, moet volgens de gemeente een gecontroleerde inlaatmogelijkheid worden gebouwd.

Vanuit Noord-Brabant is zorg geuit over de wijze waarop het probleem van de benedenstroomse effecten is aangepakt. De gekozen oplossing, het laten vollopen van gebieden achter de kaden bij extreem hoge waterstanden, heeft bestuurlijk en maatschappelijk een grote impact en vraagt naar de mening van de provincie een betere voorbereiding en communicatie. De waterschappen wijzen erop dat er in het Voorkeursalternatief nog geen concrete maatregelen zijn opgenomen om vroegtijdige stremming van de Dommel en de Aa te compenseren en ze verzoeken dit via een aparte ruimtelijke ordeningsprocedure te regelen.

Tenslotte zijn er veel bedenkingen geuit tegen het retentiegebied Lateraalkanaal west. Deze bedenkingen richten zich vooral op de geplande kaden rondom de bebouwing. Ook wordt gewezen op de landschappelijke inpassing van twee monumentale boerderijen. Enkele insprekers stellen voor het retentiegebied in het geheel niet te realiseren, maar de noodzakelijke extra bergingscapaciteit elders te creëren.

Beantwoording

De geplande hoogwatergeulen vormen een wezenlijk onderdeel van de hoogwaterbeschermingsplannen. Ze voeren extra water af tijdens hoogwaterperioden en leiden daarmee tot waterstandsverlaging. Ook bieden zij goede mogelijkheden voor natuurontwikkeling. De hoogwatergeul Lomm is gezien het aantal reacties een belangrijk aandachtspunt. Door insprekers wordt verzocht alternatieve plannen te ontwikkelen. Zoals al in het standpunt van de staatssecretaris is aangegeven, vormt de hoogwatergeul Lomm een onmisbare schakel in de hoogwaterbescherming. Het belang van deze geul blijkt eens te meer uit aanvullende berekeningen en nader onderzoek van de rivierbodem.

Bij de bepaling van de locatie Lomm is men niet over één nacht ijs gegaan. In het streekplan Noord- en Midden-Limburg heeft de provincie de beleidswens geuit om ontgrondingsprojecten meer in het Maasdal in plaats van op de hoge gronden te concentreren. Door ontgrondingen langs de Maas kan tegelijk een bijdrage worden geleverd aan hoogwaterstandsverlaging en natuurontwikkeling. Tijdens het planproces voor het project Zandmaas/Maasroute is al vroegtijdig aangegeven dat indien mogelijk aangesloten zou worden op initiatieven van derden (zie ook Maasvarianten, 1997). Hiervoor zijn diverse mogelijke locaties onderzocht, waarbij Lomm als de meest haalbare naar voren is gekomen.

De in het Ontwerp-POL Zandmaas gepresenteerde hoogwatergeul Ooijen wordt niet als onderdeel van Pakket I gerealiseerd. De reden hiervoor is dat de hoogwatergeul relatief duur is ten opzichte van de bijdrage aan hoogwaterbescherming en natuurontwikkeling. Indien Ooijen in het kader van Pakket II in beeld komt voor uitvoering, is opnieuw inspraak mogelijk. De bijdrage van de hoogwatergeul aan de hoogwaterbescherming wordt deels in de kademaatregelen in Venlo verdisconteerd en deels in de fase van de sluitstukkaden gecompenseerd.

Bij de uitvoering van de hoogwatergeul Well-Aijen wordt daarnaast geprobeerd een koppeling te maken met de uitbreiding van het wateroppervlak van recreatieplas het Leukermeer. Hoe deze extra winning past binnen de provinciale delfstoffentaakstelling moet de provincie Limburg nog beslissen.

Door de aanleg van kaden rond het gebied Lob van Gennep wordt de kans op overstroming juist kleiner. De retentiefunctie van de Lob van Gennep is alleen van belang voor hele hoge afvoergolven die zelfs een gevaar vormen voor de dijken langs de bedijkte Maas in Noord-Brabant en Gelderland. Aangezien de Lob van Gennep het beschermingsniveau 1:250 krijgt is sprake van minder frequente hoogwateroverlast dan in de huidige situatie. De vrees voor schade is daarom niet terecht. Met betrekking tot de gecontroleerde instroom van de Lob van Gennep is een principe-overeenkomst gesloten tussen gemeente en rivierbeheerder. Deze overeenkomst zal in een verder te detailleren operationaliseringsprocedure worden verwerkt.

Realisatie van compenserende maatregelen voor de stremming van de Dommel en de Aa bij hoogwater op de Maas, geschiedt buiten het kader van het Zandmaasproject. Hierover is inmiddels met de betrokken waterschappen afgesproken dat zij het voortouw nemen bij het verder uitwerken van de maatregelen, dit in combinatie met de ontwikkeling van eigen plannen voor verdergaande retentie.

De inrichting van retentiegebied Lateraalkanaal west is van groot belang voor het bereiken van de gewenste hoogwaterbescherming. De ligging buiten het stroomvoerend winterbed, de huidige lage overstromingsfrequentie en de geringe bebouwing maken dit gebied bij uitstek geschikt voor deze functie. Goede alternatieve locaties hiervoor, zoals gevraagd door de insprekers, zijn niet voorhanden. De bezwaren tegen de inrichting van Lateraalkanaal west als retentiegebied zijn vooral gericht tegen de kaden rondom de bebouwing en als gevolg hiervan het verlies van uitzicht. Om hieraan tegemoet te komen is een gedifferentieerde oplossing gekozen: in het noordelijk deel vallen de kaden langs de bebouwing van Horn weg en in het zuidelijk deel, bij Heel, wordt voorzien in een oplossing op maat. De kaden rondom Horn kunnen vervallen, omdat nader onderzoek heeft uitgewezen dat de kadeverhoging langs het kanaal al voldoende bescherming biedt. Met andere woorden: de inrichting als retentiegebied brengt op zichzelf al een sterke verbetering van de hoogwaterbescherming in dit gebied met zich mee. Bij Heel komen de kaden rond de monumentale boerderij de Pannenhof en het landgoed Nederhoven te vervallen.

3.4 Kaden

Inspiraakreacties

De uitwerking van de kaden, gekozen tracés, kadehoogten en -typen, is verwoord in het Kadeplan. Hierop zijn veel reacties binnengekomen. Afgezien van de algehele teleurstelling over de keuze voor kadeophoging als beschermende maatregel (zie paragraaf 3.2), zijn deze reacties voornamelijk lokaal van aard.

De reacties houden niet alleen bezwaren in; er wordt ook creatief meegedacht over alternatieven zoals een ander tracé of de aanleg van meer demontabele kaden. Voor diverse locaties worden twijfels geuit over de noodzaak van de kaden, omdat het maaiveld voldoende hoog zou zijn. Twijfels bestaan er ook ten aanzien van de berekende kadehoogten. Men vreest vaak voor een aantasting van landschappelijke en recreatieve waarden of woongenot door visuele hinder. Daarnaast wordt gepleit voor meer gebieden in het Kadeplan, zodat ook kleinere kernen het gewenste beschermingsniveau van 1:250 krijgen. Bewoners en eigenaren van buitenkaads gelegen gebiedsdelen vrezen door de kademaatregelen meer schade en overlast van hoogwater.

De Waterschappen Roer en Overmaas en Peel en Maasvallei verbinden aan de uitvoering van het Kadeplan de voorwaarde dat dit geen additionele kosten veroorzaakt die doorgerekend moeten worden in de waterschapsheffing.

Gemeenten en bedrijven hebben verzocht de bedrijven-terreinen Willem-Alexander en Groot-Boller, het bedrijfs-terrein van Océ en het kassengebied Blerick-Zuid aan het Kadeplan toe te voegen. Gesteld wordt dat de eventuele schade bij overstroming van deze terreinen groter is dan de schade aan huizen. Ook wordt de vrees geuit, dat de kademaatregelen in de nabijheid van deze terreinen leiden tot een vermindering van het beschermingsniveau.

Beantwoording

Om het beschermingsniveau van 1:250 in de door kaden beschermde gebieden vóór 2016 te realiseren, is uitgegaan van een combinatie van waterstandsverlagende maatregelen en kaden. De vereiste kadehoogten zijn bepaald op basis van zorgvuldig uitgevoerde berekeningen. Op diverse plaatsen zijn daarnaast aanvullende hoogtemetingen gedaan om te beoordelen of mogelijk gebruik kan worden gemaakt van zogenaamde verholten kaden (plaatselijk aanwezige, hoge grondlichamen), waardoor een ingreep niet noodzakelijk is.

Dat de kwaliteit van de leefomgeving gewaarborgd moet blijven staat buiten kijf. Daarom wordt in het Kadeplan nadrukkelijk rekening gehouden met de ruimtelijke inpassing van nieuwe en bestaande kaden. Zoveel mogelijk wordt aangesloten en voortgebouwd op de bestaande kaden. Groene kaden blijven groen, kademuuren komen na verhoging weer terug als kademuur en demontabele kadevakken blijven demontabel. Voor enkele kadevakken zijn extra demontabele kaden voorzien. Dit op basis van facto-

ren als leefbaarheid, (uit)zicht, gebruik van privégrond en overlast, zoals bijvoorbeeld bij Maasveld I.

Een groot deel van de kaden langs de onbedijkte Maas wordt eerder uitgevoerd vanwege de politieke belofte dat 70-80% van de bevolking achter de kaden vóór 2006 het beoogde beschermingsniveau heeft (zie ook paragraaf 3.2). Deze belofte bepaalt de uitvoeringsvolgorde van de maatregelen. Gezien de grote bevolkingsconcentraties in en rondom Roermond, Venlo en Gennep-Middelaar, is hier de prioriteit gelegd. De uitvoering van deze kaden wordt dus naar voren gehaald en vóór 2006 afgerond. De overige kaden worden uiterlijk in 2015 als sluitstuk van de beschermingsmaatregelen aangelegd of opgehoogd. De vereiste hoogten van de resterende kaden worden dan bepaald op basis van de waterstandsverlaging die is gerealiseerd door de andere maatregelen.

Het ministerie van Verkeer en Waterstaat draagt de kosten van de kadeaanpassingen, inclusief projectmanagement en engineering. Inmiddels is afgesproken dat het beheer en onderhoud van de kaden in 2006 overgaat naar de waterschappen, met de bijbehorende financiële consequenties.

Bescherming van bewoners heeft prioriteit bij de kademaatregelen in Roermond, Venlo en Gennep-Middelaar. Dientengevolge worden in eerste instantie alleen kaden rond woonkernen aangepast of aangelegd. De kaden rond bedrijven-terreinen en overige locaties met economische functies worden als sluitstuk aangelegd of opgehoogd, dus uiterlijk in 2015, als alle overige rivierverruimingsmaatregelen zijn uitgevoerd. Tot dat moment geldt voor deze locaties dat minimaal het huidige beschermingsniveau gehandhaafd blijft. De huidige bescherming nabij de bedrijventerreinen wordt door de kademaatregelen elders niet aangetast.

3.5 Verbetering Maasroute voor de scheepvaart

Inspiraakreacties

De inspraakreacties over de voorgestelde maatregelen ter verbetering van de Maasroute spitsen zich toe op de noodzaak hiervan in het algemeen. Specifieke inspraakreacties zijn binnengekomen over de westwaartse verbreding van het Julianakanaal tussen Limmel en Born en over de aanpassing van de sluis bij Weurt. Twijfels aangaande de noodzaak van de aanpassingen worden gemotiveerd met de opmerking dat de scheepvaartroute op dit moment niet optimaal wordt benut. Natuur- en milieuorganisaties maken bezwaar tegen de hoge investeringen voor de verbetering van de Maasroute en stellen voor af te zien van de verbreding van het Julianakanaal tussen Born en Limmel.

Met name de gemeente Meerssen en haar inwoners hebben bezwaar tegen de voorgestelde westwaartse verbreding van het Julianakanaal tussen Limmel en Born. Gevreesd wordt dat dit zal leiden tot extra opstuwende effecten bij de Grensmaas. De milieu-effecten zijn volgens deze insprekers onvoldoende onderzocht. Voor de besluitvorming hierover zou een aanvullende m.e.r.-procedure met bijbehorende inspraak moeten plaatsvinden. Ook is gevraagd waarom de verbreding hier niet volgens het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA) uit de Trajectnota/ MER kan plaatsvinden.

Ter bevordering van de scheepvaartroute moeten de bruggen over het sluiscomplex in Weurt worden aangepast. Vragen met betrekking tot de aanleg van een rondweg en te verwachten problemen voor het fietsverkeer hebben geleid tot een groot aantal reacties uit de regio.

In het Ontwerp-Tracébesluit is op het stuwpannd Borgharen en het kanaalpannd Limmel-Born een peilverhoging van 10 cm voorgesteld om voldoende vaardiepte te creëren. Vanuit de Waalse overheid is bezwaar gemaakt tegen deze maatregel onder verwijzing naar het traktaat uit 1963, dat deze peilverhoging verbiedt.

Beantwoording

Verbetering van de vaarroute is één van de drie doelen van het project Zandmaas/Maasroute. Dit vloeit voort uit het Tweede Structuurschema Verkeer en Vervoer, waarin de Maas is aangewezen als hoofdvaarweg. Daartoe moet de vaarroute geschikt worden gemaakt voor grotere binnenvaartschepen, zijnde tweebaksduwvaart met een diepgang tot 3,50 meter. Na uitvoering van de maatregelen wordt langs de Maasroute naar verwachting 20 tot 25 miljoen ton minder over de weg vervoerd. Dat is de helft van de verwachte groei van het wegtransport.

Verbreding van de vaarweg is een belangrijk middel voor verbetering van de vaarroute. De effecten van een westwaartse verbreding van het Julianakanaal tussen Limmel en Born is onderzocht in het kader van de Trajectnota/MER. Mede op grond van de inspraakreacties op de oostwaartse verbreding in de Trajectnota/MER heeft de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat in haar standpunt gekozen voor westwaartse verbreding. Dit blijkt slechts een zeer beperkt waterstandsverhogend effect te hebben op de Grensmaas, dat straks lokaal gecompenseerd wordt.

Het in de Trajectnota/MER (in het Meest Milieuvriendelijke Alternatief) voorgestelde bakprofiel kan gezien de eisen die aan de toekomstige scheepvaartroute worden gesteld, niet worden uitgevoerd. Met het bakprofiel is slechts eenbaksduwvaart mogelijk, terwijl in het standpunt is gekozen voor tweebaksduwvaart.

De opwaardering van de scheepvaartroute tussen Nijmegen en Maastricht heeft gevolgen voor Weurt, waar een aanpassing van de bruggen over het sluiscomplex nodig is. In het ontwerp van de brugverhoging is rekening gehouden met een acceptabele hellingshoek voor fietsers. Een alternatief in de vorm van een tunnel is uit kosten oogpunt niet realistisch.

Gezien de diverse overleggen die momenteel met Wallonië worden gevoerd, met name ook over de aanpak van de Bovenmaas (traject Eijsden-Borgharen), en de zwaarte van het traktaat uit 1963, is besloten de peilopzet in het stuwpannd Borgharen niet op te nemen in het Tracébesluit Zandmaas/Maasroute. De voorgestelde peilopzet zal in het bestaande overleg met de Waalse overheid worden meegenomen. Na overeenstemming hierover, zullen voor deze peilopzet de reguliere procedures worden gevolgd.

3.6 Natuur en landschap

Inspraakreacties

Beperkte natuurontwikkeling is het derde doel van het project Zandmaas/Maasroute. Hiervoor is een groot aantal maatregelen in het plan opgenomen. Een belangrijk deel hiervan maakt onderdeel uit van Pakket II. De hoeveelheid natuur die uiteindelijk in het Maasdal wordt ontwikkeld is van zodanige omvang en kwaliteit, dat veel van de zogenaamde natuurcompensatie (het herstellen van natuur die verdwijnt als gevolg van de maatregelen) al binnen het project wordt gerealiseerd.

Uit een gezamenlijke reactie van een aantal natuur- en milieuorganisaties klinkt teleurstelling. Natuurontwikkeling had als hoofddoel moeten worden opgenomen (zie ook paragraaf 3.2). Betreurd wordt dat niet bij alle stuwen in het traject van de Zandmaas stromende nevengeulen zijn opgenomen. Anderen stellen dat er gebiedsvreemde natuur wordt ontwikkeld en dat bestaande natuur- en cultuurwaarden verdwijnen, dan wel dat onvoldoende rekening is gehouden met het herstel hiervan.

Vogelbescherming Nederland is van mening dat de aanwijzing van deelgebieden als 'Speciale Beschermingszone' onder de EG Vogelrichtlijn onjuist heeft plaatsgevonden en stelt een nieuwe begrenzing voor. De vereniging Das & Boom constateert dat uitvoering van de plannen op meerdere plaatsen zal leiden tot aantasting van de dassenpopulatie en hun leefomgeving.

Een aantal eigenaren van woningen in Grubbenvorst langs de Maas, de gemeenten Cuijk en Mook en Middelaar heeft bezwaar gemaakt tegen de geplande 25 m oeverstrook. Ook een eigenaar van een scheepswerf bij Velden, heeft als mogelijk onevenredig getroffen belanghebbende hiertegen geageerd. De oeverstroken dienen als buffer voor eventuele instabiliteit van het oevertalud als gevolg van zomerbedverdieping.

Vanuit de agrarische sector is als bezwaar naar voren gebracht dat de natuurontwikkelingshectaren te weinig samenvallen met de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Ook wordt om een ruimere inzet van agrariërs bij het natuurbeheer verzocht.

Daarnaast zijn opmerkingen geplaatst over de beoogde natuurontwikkeling in het Heukelomse beekgebied. Zo zou de noodzaak voor natuurontwikkeling in dit gebied vervallen nu de peilopzet minder is en zou de aanduiding van dit natuurontwikkelingsproject als CBB onvoldoende onderbouwd zijn. Ook zou de onteigeningstitel die volgt uit de CBB-status strijdig zijn met de intentie van verwerving op vrijwillige basis bij de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur. Naast het grondverlies, maken agrariërs uit het Heukelomse beekgebied ook bezwaar tegen de voorgenomen natuurontwikkeling vanwege aantasting van het huidige landschap, vrees voor wildschade en het overwaaien van onkruid.

Ten aanzien van cultuurhistorische waarden wordt voor de locatie van de hoogwatergeul Well-Aijen gepleit voor het behoud van een kapelletje dat in het gebied voor de hoogwatergeul Aijen ligt. Daarnaast wijzen inwoners van Gennep op het historisch belang van het nationale monument 'Het Gennepershuus' bij de inrichting van het retentiegebied Lob van Gennep.

Beantwoording

Een uniek, afwisselend terrassenlandschap met de aanwezigheid van grind, zand en klei in de ondergrond maken het Maasdal tot een rijk geschakeerd natuurlandschap. In de loop van de tijd zijn echter veel van de oorspronkelijke kenmerken van het Maaslandschap verloren gegaan. De natuurlijke dynamiek is door menselijke ingrepen nagenoeg verdwenen, waarbij natuurwaarden verloren zijn gegaan. Niet alles is in de oorspronkelijke staat te herstellen. Het verwijderen van de stuwen is bijvoorbeeld niet mogelijk vanwege het scheepvaartbelang. Door ingrepen als eroderende oevers, meestromende nevengeulen en hoogwatergeulen kan de dynamiek enigszins worden teruggebracht. Daarmee worden de processen die kenmerkend waren voor de ongestuwde Maas enigszins hersteld. De oorspronkelijke plant- en diersoorten zullen hiervan profiteren. Ondanks dat blijft het overgrote deel van het Maaslandschap bestaan uit cultuurlandschappen, al dan niet met natuurwaarden.

De aanleg van nevengeulen past in de natuurdoelstellingen van het POL Zandmaas. De aanleg van nevengeulen langs alle stuwen in het projectgebied is om budgettaire redenen in het kader van het project Zandmaas/Maasroute niet mogelijk.

Het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij is verantwoordelijk voor de aanwijzing van Speciale Beschermingszones in het kader van de Vogelrichtlijn. In 1999/2000 is een groot aantal Speciale Beschermingszones aangewezen. Na evaluatie kan het ministerie hier eventueel wijzigingen in aanbrengen.

In de plannen is zoveel mogelijk rekening gehouden met belangrijke bestaande natuurwaarden, waaronder de aanwezige dassenpopulaties. Directe aantasting en versnippering van de leefomgeving van de dassen wordt zoveel mogelijk voorkomen. Voor het bepalen van noodzakelijke compenserende maatregelen is uitgegaan van gegevens over de totale dassenpopulatie in het projectgebied.

Op de door woningeigenaren in Grubbenvorst, Cuijk en Middelaar en de eigenaar van een scheepswerf uit Velden genoemde plaatsen is erosie van oevers ongewenst, dan wel slechts zeer beperkt toelaatbaar. In het Tracébesluit is daarom op deze plaatsen afgezien van aankoop van de oeverstrook. Bij de voorbereiding van de uitvoering wordt nog beoordeeld of vooraf extra beschermende maatregelen noodzakelijk zijn of dat kan worden volstaan met extra monitoring. Met de eigenaren van deze oeverstroken wordt momenteel gesproken over de mogelijkheid bij eventuele calamiteiten de gronden direct te mogen betreden en werkzaamheden uit te voeren.

De Ecologische Hoofdstructuur dient niet alleen de natte natuurontwikkeling langs de rivier, maar ook de dwarsverbindingen en de droge flora en fauna. Om die reden kunnen niet alle RBON-hectaren overlappen met natuuringrepen uit het Zandmaasproject. Het Zandmaasproject heeft als zelfstandig doel een 'beperkte natuurontwikkeling'. Ook dat veronderstelt dat die natuurontwikkeling niet volledig wordt afgedekt met bestaande elementen, zoals RBON-instrumenten. Daarnaast is een totale overlap niet mogelijk omdat een deel van de natuurontwikkeling compensatie is voor de door het project aangetaste natuurwaarden.

De mogelijkheid agrariërs in te zetten bij het natuurbeheer is afhankelijk van de natuurdoeltypen. Om natuurontwikkeling te stimuleren wordt onderscheid gemaakt tussen agrarisch natuurbeheer en natuurbeheer. De beheersmaatregelen hierin zijn verschillend en gekoppeld aan natuurdoeltypen. In het POL Zandmaas is gekozen voor een natuurdoeltype, waarbij agrarisch natuurbeheer niet past. Het algemene beleid op dit moment houdt in dat gebieden die aangewezen worden als natuurontwikkelingsgebied overgedragen worden aan natuurbeherende instanties, mede om de duurzaamheid van het beheer te garanderen.

De aanwijzing van het natuurontwikkelingsproject in het gebied rondom de Heukelomse beek voldoet aan de voorwaarden voor aanduiding als een CBB: het besluit is weloverwogen en zowel de begrenzing van het gebied als de beoogde ingreep zijn concreet aangegeven. Al in de Trajectnota/MER, de Visie Maasdal en het Provinciaal Omgevingsplan Limburg is aan het gebied een belangrijke natuurstatus gegeven. Het ontwerp en de begrenzing zijn naar aanleiding van bezwaren van belanghebbenden aangepast. De CBB-status geeft maximale duidelijkheid over de bestemming van de gronden en legt deze vast. Daarnaast geeft deze status de mogelijkheid tot onteigening, hetgeen niet wil zeggen dat er onteigend moet worden.

Bij de realisatie van de hoogwatergeul Well-Aijen is de Onze Lieve Vrouw Kapel van de Zeven Smarten een punt van zorg. Deze kapel ligt in het plangebied van de hoogwatergeul Aijen en zou daarom moeten verdwijnen. Mede naar aanleiding van de vele inspraakreacties is besloten om de cultuurhistorisch waardevolle kapel te verplaatsen, zodat ze toch behouden kan blijven. Bij de inrichting van het retentiegebied Lob van Gennep wordt gezorgd voor een adequate bescherming van het monumentale 'Het Gennepershuus'.

3.7 Ruimtegebruik

Inspraakreacties

Inspraakreacties over het ruimtegebruik gaan veelal over de toepassing en interpretatie van de beleidslijn Ruimte voor de Rivier. Vooral vanuit de toeristisch-recreatieve sector wordt gepleit voor versoepeling hiervan. De indruk bestaat dat bij de toepassing van de beleidslijn met twee maten wordt gemeten.

Veel agrariërs pleiten voor een nadere belangenafweging bij de aanwijzing van gronden voor natuurdoeleinden. Dit geldt met name voor het gebied rondom de Heukelomse beek, en voor de gronden aangewezen als natuurlijke oever. Een groot aantal agrariërs uit het Heukelomse beekgebied maakt bezwaar tegen het grondverlies ten behoeve van natuurontwikkeling.

De LLTB is het eens met een verplaatsingsregeling voor de glastuinbouw in het stroomvoerende gedeelte van het winterbed. Een dergelijke regeling kan volgens hen niet wachten tot de tweede fase van het project en kan al helemaal niet afhankelijk worden gesteld van eventuele financiering. De LLTB vindt dat de glastuinbouwbedrijven die beïnvloed worden door winterbedmaatregelen zoals de hoogwatergeul bij Lomm, behoren tot de categorie van 'onevenredig getroffen bedrijven'. Voorafgaand aan het Tracébesluit zou hiervoor een oplossing moeten zijn.

Daarnaast pleiten diverse insprekers voor behoud van bereikbaarheid en toegankelijkheid van percelen. De sportvisserij maakt zich zorgen over de toegankelijkheid van de natuurlijke oevers voor sportvissers en het betrekken van het sportvisserijbelang bij de afweging natuur-recreatie in het Maasplassengebied. DSM verzoekt rekening te houden met de aanwezigheid van ondergrondse leidingen bij het tijdelijk gebruik van gronden. Essent Netwerkfacilities NV wijst op mogelijke noodzakelijke aanpassingen aan hoogspanningsmasten.

Beantwoording

Ruimte voor de Rivier is een nationale beleidslijn gericht op het behoud van een vrije afvoer van water door de grote rivieren. Voor de uitvoering van het project Zandmaas/Maasroute is deze beleidslijn onverminderd van kracht. In het kader van de standpuntbepaling door de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat heeft al een integrale belangenafweging plaatsgevonden. Daarbij is het project Zandmaas/Maasroute op hoofdlijnen getoetst aan de beleidslijn en uitvoerbaar geacht.

De beleidslijn is nationaal vastgelegd en kan ook alleen op dat niveau worden aangepast. De provincie Limburg heeft in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) wel de intentie uitgesproken zich hard te willen maken voor een versoepeling van de beleidslijn. De discussie over de beleidslijn wordt gevoerd in het kader van de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening en is nog niet afgerond.

De aanwijzing van gronden voor natuurdoeleinden is gebaseerd op een gedegen belangenafweging, waarbij uiteraard ook het landbouwbelang is meegewogen. In dit verband is de begrenzing onlangs nog enigszins aangepast. Per bedrijf wordt maatwerk geboden bij het vinden van oplossingen ter compensatie van het grondverlies (zie ook paragraaf 3.15).

Hoewel kapitaalsintensieve en voor water gevoelige functies als glastuinbouw moeilijk te verenigen zijn met afvoer van water, wordt in het Zandmaasproject geen actief verplaatsingsbeleid gehanteerd. Daarvoor zijn geen middelen beschikbaar. De provincie beziet of via de Reconstructie wel tot uitplaatsing van glastuinbouw en andere intensieve functies kan worden gekomen.

Bij het opstellen van de detailontwerpen en de realisatie van de kademaatregelen wordt rekening gehouden met de bereikbaarheid van voorzieningen, woningen, gebouwen en percelen. Afhankelijk van de lokale situatie worden oplossingen gezocht voor eventuele knelpunten. Uitgangspunt is dat de bestaande infrastructuur na de ingreep in enigerlei vorm behouden blijft. Vanzelfsprekend zal een optimale bereikbaarheid niet altijd gegarandeerd kunnen worden bij hoogwater.

niet is aangemerkt als 'onevenredig getroffen' betekent niet dat er geen sprake kan zijn van schade. Als achteraf toch sprake is van schade, dan kan een verzoek tot schadevergoeding worden ingediend op basis van de hiervoor reeds genoemde Regeling Nadeelcompensatie 1999.

Het is nog onzeker hoe de natuur zich precies ontwikkelt. Goede voorspellingen kunnen daarom niet gedaan worden. Een toename van ongedierte als gevolg van de peilopzet wordt echter niet verwacht. De grondwaterstanden blijven ook na de peilopzet nog aanzienlijk lager dan de grondwaterstanden in diverse West- en Noord-Nederlandse poldergebieden, waar momenteel geen problemen met ongedierte voorkomen.

De gehanteerde HELP-methode voor de beoordeling van de vernattingsschade in de landbouw is op dit moment de enige erkende methode die kan worden toegepast in een groot gebied. De methode is uitsluitend gebruikt voor het afbakenen van aandachtsgebieden en de selectie van mogelijk onevenredig getroffen en leent zich niet voor uitspraken op bedrijfsniveau. Voor bedrijven die als onevenredig getroffen zijn aangemerkt, wordt de schade via taxatie op bedrijfsniveau bepaald.

Schade aan drijfmestkelders als gevolg van de peilopzet wordt niet verwacht. De fundering en ontwatering van deze kelders zijn bij de bouw al afgestemd op de voorkomende hoogste grondwaterstanden. De hoogste grondwaterstanden komen voor bij hoge Maaswaterstanden (afvoer hoger dan 600 m³/s), wanneer er geen peilopzet meer wordt toegepast.

Circa tien jaar geleden zijn de stuwpeilen van de Maaspanden Grave en Sambeek beide met circa 10 cm verhoogd tot respectievelijk 7,60 m +NAP en 10,85 m +NAP. Deze verhogingen staan los van het project Zandmaas/Maasroute. Als nulsituatie voor het Tracébesluit is uitgegaan van genoemde, verhoogde stuwpeilen.

De gevolgen van de peilopzet voor de doorvaarthoogte onder bruggen is getoetst aan de Beleidsvisie Recreatie Toervaart Nederland (BRTN 2000). Hierin is aangegeven dat voor de recreatievaart wordt gestreefd naar doorvaarthoogtes van minimaal 7,00 m. Uit deze toetsing is naar voren gekomen dat de doorvaarthoogte onder de brug bij de toegang tot de Mookerplas in de huidige situatie ontoereikend is. Voor andere bruggen doet zich dit nu, maar ook straks niet voor. Aan een eventueel noodzakelijke aanpassing van de brug bij de Mookerplas is een financiële bijdrage toegezegd. De Maaswerken is hierover al in overleg met de gemeente Mook en het Recreatieschap Nijmegen en omgeving.

Zonder aanpassing zou peilopzet inderdaad van invloed kunnen zijn op het functioneren van vispassages. Uitgangspunt is echter dat bestaande vispassages ook na peilopzet goed blijven functioneren. Eventuele noodzakelijke aanpassingen van de passages maken integraal onderdeel uit van de gehele aanpassing van de stuwcomplexen voor de peilopzet.

Mogelijke problemen bij de uitvoering en herinrichting van ontgrondingsprojecten worden bij verder onderzoek betrokken. Dit geldt dan met name voor het project Heeswijkse plassen. Voor de ontgraving in de Kraaijenbergse plas worden niet direct problemen verwacht, omdat dit project is voltooid voordat de peilopzet wordt gerealiseerd. Bij de herinrichting moet wel rekening worden gehouden met de peilopzet.

De functie drinkwaterwinning behoort niet tot de doelstellingen van het project. In het Provinciaal Omgevingsplan Limburg is het beleid ten aanzien van drinkwaterwinning weergegeven. In de Trajectnota/MER zijn de alternatieven, de pakketten van maatregelen reeds afgewogen op de verschillende criteria, waaronder waterkwaliteit. Uit deze milieu-effectenanalyse blijkt dat de maatregelen tijdelijk van invloed kunnen zijn op bestaande drinkwaterwinningen. In het kader van de vergunningverlening zal hieraan aandacht worden besteed.

3.9 Recreatie en toerisme

Inspiraakreacties

De inspraakreacties over dit onderwerp gaan met name in op de beperkingen en ontwikkelingsmogelijkheden van recreatie en toerisme als zodanig. Zowel de sportvisserij als de watersport onderschrijven het belang van de aanvulling van natuur op recreatie, maar hebben problemen met de aangegeven zonering. Er is onder meer ophef ontstaan over het gebruik van de Asseltse Plassen en de daarmee gepaard gaande zonering. Door de plassen aan te wijzen als ecologisch water wordt gevreesd voor de waterrecreatie. In een gezamenlijke reactie van de recreatieondernemers uit de regio Maasplassen, natuurbeheerorganisaties en terreinbeheerders wordt aangegeven dat een door alle partijen gedragen standpunt over de zonering moet worden geformuleerd. Overleg hierover is tussen genoemde partijen al opgestart en verzocht wordt om dit in het POL te formaliseren.

Beantwoording

Het economisch belang van recreatie en toerisme voor het Maasdal wordt onderkend. Bij de maatregelen is dan ook zo goed mogelijk gekeken naar de effecten op de water- en landrecreatie en toerisme. Naast beperkingen ontstaan er ook mogelijkheden voor zowel water- als landrecreatie. Doordat het Maasdal natuurlijker, afwisselender en toegankelijker wordt, wordt het daarmee aantrekkelijker voor de landrecreatie.

Onduidelijkheid over het recreatief gebruik van de Asseltse Plassen is weggenomen door in het POL Zandmaas een zonering op te nemen, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen 'recreatief water' en 'ecologisch water'. De insprekers is duidelijk gemaakt dat beperkingen die gelden voor het ecologisch water niet automatisch betekenen dat hier geen recreatie meer mogelijk is. Een nader aangegeven gebied is echter voor een bepaald seizoen (wintermaanden) beperkt bereikbaar voor de waterrecreatie. Aangezien de waterrecreatie zich voornamelijk in de zomer afspeelt kan de tijdelijke beperkte bereikbaarheid voor de waterrecreatie niet als een probleem worden gezien.

POL Zandmaas is een aanvulling op het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL). De hoofdlijnen van het beleid ten aanzien van recreatie en toerisme zijn vastgelegd in het POL en verder uitgewerkt in het POL Zandmaas. Hierin is met name aandacht besteed aan het Maasplassen-gebied. Daarbij heeft, op basis van ecologische inventarisaties en de toeristisch recreatieve visies (zoals Maasplassen/WCL en Maasduinen) een afweging van functies plaatsgevonden. De provincie Limburg is voorstander van samenwerking in de regio en staat dan ook positief tegenover het oprichten van een contactcommissie voor het Maasplassengebied. Dit kan echter niet in een document als het POL Zandmaas worden geformaliseerd en vastgelegd.

3.10 Delfstoffenwinning

Inspiraakreacties

Over de aan het project gerelateerde delfstoffenwinning zijn diverse inspraakreacties ingediend, met name door particulieren en door ontgronders. Particulieren zijn vooral bang dat het project een verkapt vorm van delfstoffenwinning is waarbij ook nog vervuilde grond wordt gedumpt. Dit geldt met name voor de aanleg van de hoogwatergeulen Lomm en Well-Aijen. De ontgronders verzoeken in het algemeen om een goede afstemming op bestaande ontgroningen en geven mogelijkheden aan om de economische haalbaarheid van het project te vergroten. Het gaat daarbij met name om mogelijkheden om de vrijkomende hoeveelheid delfstoffen te optimaliseren. Delgromij BV stelt dat alle klei die kwalitatief geschikt is voor de grofkeramische industrie ook voor dat doel aangewend moet worden. Hoogwaardige keramische klei zou niet moeten worden toegepast in kaden en kleischermen. Andere insprekers vragen zich af waarom in het Ontwerp-Tracébesluit geen koppeling is gemaakt tussen de aanleg van de hoogwatergeul Well-Aijen en het plan Leukerwaarden. Delfstoffen Combinatie Maasdal (DCM) heeft aangegeven dat zij als belangrijkste grondeigenaar in Lomm een aanpassing wenst van de plannen om de geul budgetneutraal te kunnen uitvoeren.

Beantwoording

Bij de uitvoering van het project Zandmaas/Maasroute komt een grote hoeveelheid delfstoffen vrij. Het winnen van deze delfstoffen is geen doel op zich, maar een middel om de doelen te verwezenlijken. Bij ontgroningen voert de provincie Limburg een terughoudend beleid. Speerpunt van dit beleid is de winning van oppervlaktedelfstoffen te koppelen aan andere maatschappelijke doelen, zodat het mes aan twee kanten snijdt. Dit geldt ook voor het project Zandmaas/Maasroute. Om het gewenste beschermingsniveau tegen hoogwater te kunnen realiseren is rivierverruiming nodig. Hierbij komen delfstoffen vrij, waarvan de opbrengst weer gebruikt kan worden voor de projectfinanciering en tevens wordt hiermee een bijdrage geleverd aan de provinciale taakstelling voor de winning van delfstoffen.

Voor de uitvoering van de ingrepen waarbij delfstoffen vrijkomen, met name de aanleg van hoogwatergeulen, wordt gezocht naar samenwerking met het bedrijfsleven. Het gaat daarbij om Publiek-Private Samenwerking (PPS). De hoeveelheid delfstoffen die bij de diverse ingrepen vrijkomt wordt in eerste instantie bepaald door de noodzakelijke rivierverruiming voor het gewenste beschermingsniveau. Om binnen de budgetneutrale randvoorwaarden zelfrealisatie van grondeigenaren mogelijk te maken en tevens te blijven voldoen aan de Europese regelgeving kan het voorkomen dat meer delfstoffen moeten worden gewonnen. Dit is onderdeel van de overeenkomst met de partners waarmee in PPS-verband wordt samengewerkt. Een dergelijke situatie heeft zich rond de hoogwatergeul Lomm voorgedaan, waardoor een extra inspraakronde noodzakelijk werd. Deze extra inspraakronde heeft niet geleid tot andere, nieuwe inzichten.

Het beleid van de provincie Limburg is gericht op een zo hoogwaardig mogelijke inzet van vrijkomende oppervlaktedelfstoffen. Klei, geschikt voor de grofkeramische industrie, moet dan ook als zodanig worden toegepast. Uitgangspunt bij het uitvoeren van de werken is dat, daar waar dit doelmatig is, ook klei voor de grofkeramische industrie wordt gewonnen. Om de kleivoorziening ten behoeve van de grofkeramische industrie in het Maasdal enig perspectief te geven, is het noodzakelijk om naast de gebieden die daarvoor in Pakket I en Pakket II geschikt zijn, nadrukkelijk het noordelijk deel van het gebied Lateraalkanaal west aan te wijzen voor de winning van klei voor de grofkeramische industrie.

Het plan Leukerwaarden is formeel juridisch niet te koppelen aan het Tracébesluit. De realisatie van het plan Leukerwaarden moet passen in een integraal plan, waarvan ook de hoogwatergeul deel uitmaakt. De provincie Limburg staat positief tegenover een dergelijk plan en streeft in die context naar samenwerking gericht op een integrale uitvoering.

3.11 Berging en bewerking

Inspiraakreacties

Particulieren vrezen vooral de verspreiding van verontreinigingen vanuit de bergingslocaties naar de omgeving en de effecten die dit kan hebben voor mens en milieu. Ook wordt gesteld dat de keuze voor de bergingslocaties Lomm en Well-Aijen uitsluitend wordt ingegeven door de daar voorziene delfstoffenwinning en niet door argumentatie op basis van milieu en omgeving. Vanuit de toeristisch-recreatieve sector wordt bezwaar gemaakt tegen berging en bewerking in bestaande recreatieve plassen (onder andere Asseltse Plassen), dit vanwege de hinder die dit met zich mee kan brengen. De natuur- en milieuorganisaties tenslotte geven aan dat in de kleischermen uitsluitend schoon, gebiedseigen materiaal mag worden geborgen.

Van overheidszijde wordt stilgestaan bij het feit dat met de gekozen bergingsstrategie wordt geanticipeerd op het in voorbereiding zijnde beleid Actief Bodembeheer Maas. Om ten tijde van de vergunningverlening niet in de problemen te komen, wordt een nadere onderbouwing hiervan in het Tracébesluit wenselijk geacht (provincie Limburg). De provincie Noord-Brabant is van mening dat de definitieve vaststelling van het Tracébesluit moet worden uitgesteld totdat er meer duidelijkheid is over Actief Bodembeheer Maas.

Beantwoording

De berging van niet-vermarktbaar grond kan milieurisico's met zich meebrengen. Deze risico's, waaronder de kans op verspreiding van verontreinigde stoffen tijdens en na de berging, zijn uitvoerig onderzocht. Hieruit blijkt dat de verspreiding van verontreinigde stoffen aanvaardbaar is. Ter controle wordt als onderdeel van de vergunningaanvragen een monitoringplan en een nazorgplan opgesteld.

Aan de keuze voor de locaties Lomm en Well-Aijen als bergings- en bewerkingslocaties ligt een gedegen milieuafweging ten grondslag, die is neergelegd in de twee aanvullende MER's. In haar toetsingsadvies heeft de Commissie m.e.r. aangegeven dat deze twee MER's samen met de door de commissie gevraagde Antwoordnota alle essentiële informatie bevat om het milieubelang volwaardig te kunnen betrekken bij de locatiekeuze. Een belangrijk aspect daarbij is geweest dat de keuze van bergings- en bewerkingslocaties dicht bij de winlocaties ligt, hetgeen transport van grond beperkt. Zo worden energie en kosten bespaard.

De vrees voor hinder als gevolg van berging en bewerking in recreatieve wateren betreft met name de Kraaijenbergse en Asseltse Plassen. Ten tijde van de publicatie van het Ontwerp-Tracébesluit leek het gebruik van de Kraaijenbergse plassen als bewerkingslocatie politiek-bestuurlijk niet haalbaar. Inmiddels is gebleken dat de huidige ontgrondings- en bewerkingsactiviteiten langer worden voortgezet. Daarom is besloten de Kraaijenbergse plassen te gebruiken voor de tijdelijke opslag en bewerking van vermarktbaar grond uit de zomerbedverdieping in het stuwpand Lith. Hierover vindt nog bestuurlijk overleg plaats.

De Asseltse Plassen zuid zijn in de documenten die ter inzage hebben gelegen genoemd als reserve bergingslocatie. Ondanks de bezwaren blijft deze locatie gehandhaafd omdat de bergingslocaties bij de hoogwatergeulen Lomm en Well-Aijen mogelijk niet tijdig beschikbaar zijn.

Bezwaren tegen de bergingslocatie Bovenwaarden komen vooral voort uit vrees voor verspreiding van verontreinigingen en de overlast in de omgeving. Deze partij grond zal op de bodem van de plas worden aangebracht en geen extra verontreiniging van het grondwater en oppervlaktewater veroorzaken. De aanvoer van de grond naar de Bovenwaarden veroorzaakt beperkte geluidshinder. Door het transport over water te laten plaatsvinden, wordt de hinder zoveel mogelijk beperkt. Daarnaast veroorzaken de bergingsactiviteiten geen vertraging voor het opleveren van het geplande natuurgebied.

Het beleid Actief Bodembeheer Maas is belangrijk voor het realiseren van het project Zandmaas/Maasroute.

Op grond van dit beleid mag in de bergingslocaties alleen gebiedseigen materiaal worden geborgen. De veronderstelling dat alleen schone grond mag worden geborgen is niet terecht. Ook verontreinigde grond mag worden geborgen, zolang er maar sprake is van gebiedseigen, diffuus verontreinigde grond en er wordt voldaan aan het Beleidsstandpunt Verwijderen Baggerspecie. In de Aanvullende MER 'Berging van niet-vermarktbaar grond' heeft een uitgebreide afweging plaatsgevonden van het al dan niet gescheiden bergen van relatief schone en verontreinigde grond. Daarbij is geconstateerd dat het beperkte voordeel van geringere verspreiding van verontreinigingen niet opweegt tegen het extra energieverbruik en de extra milieubelasting, hinder en kosten die gescheiden berging met zich meebrengt. Daarom is gekozen voor ongescheiden berging, waarbij echter wel een relatief schone afdeklaag wordt aangebracht.

Nieuwe inspraak voor geul in Lomm

3.12 Hinder

Inspiraakreacties

Inspiraakreacties over de hinder zijn vooral afkomstig van particulieren en de toeristisch-recreatieve sector. Zo wordt onder meer stof- en geluidsoverlast genoemd door de omwonenden van de geplande hoogwatergeulen bij Lomm en Well-Aijen. Ook de omwonenden van het Julianakanaal en het retentiegebied Lateraalkanaal west verwachten hinder. De watersportsector maakt ernstig bezwaar tegen de berging van niet-vermarktbaar grond en de bewerking van delfstoffen in bestaande recreatieve plassen. Gevreesd wordt voor vertroebeling van het water, visuele hinder en geluidshinder, waardoor de recreatieve waarde van de plassen ernstig zou kunnen worden aangetast.

Beantwoording

De diverse werkzaamheden leiden ongetwijfeld tot hinder en overlast. Bij de uitvoering moet worden voldaan aan de wettelijke voorwaarden. Daarnaast is het mogelijk in de benodigde milieuvergunningen voorwaarden op te nemen ten aanzien van speciale voorzieningen. De effectiviteit van geluidswallen ter beperking van hinder is erg afhankelijk van de afstand van de bron tot de wal en van de wal tot de potentieel gehinderde. In het geval van Well-Aijen biedt een wal geen soelaas. Bij de opstelling van de uiteindelijke vergunningverlening dient rekening te worden gehouden met de hinder van reeds bestaande hinderbronnen.

Door een goede afstemming van de uitvoeringswerkzaamheden wordt hinder zoveel mogelijk beperkt. Vrijkomende grondstromen worden bij voorkeur per schip afgevoerd, waardoor stof- en geluidsoverlast worden beperkt.

De aanleg van de hoogwatergeul Lomm vindt gefaseerd plaats. Daarbij wordt het noordelijk deel van de geul zo vroeg mogelijk nagenoeg geheel afgewerkt. In het noorden wordt tevens een tijdelijk depot van weerdmateriaal aangelegd, dat dienst doet als afscheiding tussen de werkzaamheden aan de geul en de kern Lomm. Daarna worden de werkzaamheden naar het zuiden verplaatst. Met deze fasering en inrichting wordt de overlast voor de omwonenden tot een minimum beperkt. Daarenboven is de totale uitvoeringsduur voor de delfstoffenwinning inmiddels teruggebracht tot 8 jaar.

Voor het Julianakanaal geldt dat de werkzaamheden zich in de loop van de tijd verplaatsen. Per kanaalpand is ongeveer 6 maanden nodig voor de verbreding. De uitvoering veroorzaakt dus geen jarenlange hinder.

De ontgroningen voor de aanleg van het retentiebekken Lateraalkanaal west maken onderdeel uit van Pakket II. Als de financiering voor dit pakket rond is, wordt opnieuw beoordeeld of vergroting van de retentiefunctie door ontgroning nodig is. In dat geval wordt een nieuwe inspraakprocedure doorlopen, waarbij ook hinder aan de orde komt.

De berging van niet-vermarktbaar grond in de locatie Bovenwaarden levert slechts beperkte hinder op (zie ook paragraaf 3.11). Door het transport over water te laten plaatsvinden, wordt de hinder zoveel mogelijk beperkt.

3.13 Uitvoering

Inspraakreacties

De planvorming loopt ten einde en de voorbereidingen voor uitvoering komen in zicht. Hierover zijn relatief weinig inspraakreacties ingediend. De reacties zijn met name gericht op afstemming met de Grensmaasplannen en de uitvoering hiervan met het accent op de volgorde en tijdsduur van de te nemen maatregelen.

Beantwoording

Onderlinge afstemming van de uitvoering van de projecten Grensmaas en Zandmaas/Maasroute is op dit moment niet mogelijk, omdat de plannen voor de Grensmaas nog in ontwikkeling zijn.

Met een goede fasering en werkvolgorde kunnen benedenstroomse en grondwaterstandseffecten tijdens uitvoering grotendeels worden voorkomen.

3.14 Besluitvorming en procedures

Inspraakreacties

Een groot aantal insprekers heeft vragen over de status van de besluiten en het verdere verloop van de besluitvormingsprocedures. Daarbij wordt herhaaldelijk verzocht om overleg.

Door particulieren zijn vraagtekens gezet bij de onderbouwing van enkele CBB's. Gesteld wordt dat voor het opnemen van het Kadeplan in het POL Zandmaas een volledige ruimtelijke afweging moet plaatsvinden en dat hiervoor voldoende financiële dekking moet zijn.

De gemeente Meerssen en de bewoners van het gebied ten westen van het Julianakanaal tussen Limmel en Born willen een aanvullende m.e.r.-procedure voor de westwaartse verbreding van het Julianakanaal. Zij voelen zich door de wijziging in de plannen in hun rechtsbescherming geschaad.

Beantwoording

Het verdere verloop van de besluitvorming en de mogelijkheden voor inspraak en beroep zijn uiteengezet in paragraaf 1.3. Met diverse belanghebbenden wordt in het vervolotraject nog nader overleg gevoerd. Het gaat daarbij onder andere om personen en bedrijven die als 'onevenredig getroffen' zijn aangemerkt.

Het Kadeplan maakt integraal onderdeel uit van het POL Zandmaas. Dit geldt als een aanvulling en uitwerking van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL), een plan dat onder andere de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen van Limburg aangeeft. Voor de kademaatregelen heeft dan ook een (volledige) ruimtelijke afweging plaatsgevonden in het kader van de streekplanherzieningsprocedure als bedoeld in art. 4a Wet op de Ruimtelijke Ordening. Met het opnemen van de kadeaanpassingen in Pakket I is de financiële uitvoerbaarheid van de kaden gegarandeerd.

De effecten van een westwaartse verbreding van het Julianakanaal tussen Limmel en Born is onderzocht in het kader van de Trajectnota/MER. Mede op grond van de inspraakreacties op die nota heeft de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat in haar standpunt gekozen voor een westwaartse verbreding op het traject Limmel-Born in plaats van voor een oostwaartse verbreding.

3.15 Grondverwerving

Inspiraakreacties

Tegen het ruimtebeslag van het project Zandmaas/Maasroute en de daarvoor noodzakelijke grondverwerving zijn vooral veel bedenkingen naar voren gebracht vanuit de agrarische sector. Agrariërs vrezen voor het voortbestaan van hun bedrijf omdat zij grond moeten afstaan. Er is naar hun mening onvoldoende ruilgrond beschikbaar. Zij zijn het niet altijd eens met de aangegeven prioritering voor de grondverwerving. Dit zou kunnen leiden tot waardeverschillen in de te verwerven gronden. Voor geprioriteerde ingrepen vindt verwerving namelijk plaats op basis van volledige schadeloosstelling, de zogenaamde onteigeningsbasis. Voor andere of niet geprioriteerde projectdelen speelt verwerving op vrijwillige basis. Volgens de insprekers betekent dit verwerving tegen een andere, lagere waarde.

Beantwoording

Voor de realisatie van het project Zandmaas/Maasroute moeten hoofdzakelijk agrarische gronden worden aangekocht. De vaststelling van de schadeloosstelling voor de aankoop van de benodigde gronden, behoudens voor de nevengeulen Belfeld west en Sambeek oost, vindt zijn grondslag in de Onteigeningswet. Deze bepaalt dat de eigenaar een schadeloosstelling dient te ontvangen, die een volledige vergoeding vormt voor alle schade die een rechtstreeks gevolg zijn van het verlies van zijn zaak. De Onteigeningswet stelt niet als voorwaarde dat vervangende grond wordt aangeboden; het uitgangspunt is een schadeloosstelling in geld. Het is niet altijd mogelijk om vervangende grond aan te bieden. In een beperkt aantal gevallen kunnen gronden als compensatie worden ingezet. Deze compensatiegronden maken dan onderdeel uit van de schadeloosstelling. In andere gevallen moet de belanghebbende zelf voor de aankoop van vervangende grond zorgen. De aankoop van gronden ten behoeve van de nevengeulen vindt plaats op vrijwillige basis en daarmee op basis van agrarische waarde.

Indien de continuïteit van de bedrijfsvoering door het verlies van gronden in gevaar komt, is sprake van 'onevenredig getroffenheid'. In dat geval is voor de vaststelling van de definitieve plannen overleg gevoerd over mogelijke oplossingsrichtingen. Hierbij kan worden gedacht aan het aanpassen van de plancontouren, het aanbieden van vervangende grond of totale bedrijfsverplaatsing.

3.16 Schadevergoedingsregelingen

Inspiraakreacties

Vanuit vrijwel alle maatschappelijke groepering zijn vragen naar voren gebracht over de wijze van schadeafhandeling en de regelingen die hiervoor van toepassing zijn. De vragen zijn soms zeer algemeen van aard gesteld, terwijl andere vragen juist betrekking hebben op specifieke situaties.

Beantwoording

Ondanks het feit dat de planvorming zo zorgvuldig mogelijk plaatsvindt en ook bij de planuitvoering de grootst mogelijke zorgvuldigheid wordt betracht, kan niet worden voorkomen dat derden schade ondervinden als gevolg van het project Zandmaas/Maasroute. De kans op schade bestaat zowel tijdens de uitvoering van het project, als ook na voltooiing daarvan. Indien iemand schade denkt te ondervinden als gevolg van het project, dan kan een verzoek tot schadevergoeding worden ingediend. De projectorganisatie zal aan de hand van dat verzoek bekijken of, en zo ja op basis van welke regeling de schade vergoed kan worden. Indien de schade niet geheel of gedeeltelijk ten laste van de belanghebbende behoort te blijven, zal met behulp van een commissie van onafhankelijke deskundigen de hoogte van de schadevergoeding worden vastgesteld. De Maaswerken fungeert in deze als loket voor de ontvangst en de afhandeling van schadeclaims.

Door De Maaswerken zal een speciale nieuwsbrief worden opgesteld, waarin onder meer wordt beschreven op welke wijze een verzoek tot schadevergoeding kan worden ingediend. Hierin wordt ook aandacht besteed aan het uitvoeren van nulmetingen.

4 Betekenis van de reactie

De inspraakreacties op het Ontwerp-Tracébesluit en het Ontwerp-POL Zandmaas zijn van groot belang geweest voor de definitieve besluitvorming. Vaak vormden zij aanleiding om gemaakte keuzes te heroverwegen. In een aantal gevallen heeft dat geleid tot nader onderzoek en aanpassing van de plannen.

s voor de besluitvorming

Verdergaande integratie Plan Maascorridor

Naast de onderdelen van Plan Maascorridor die al zijn opgenomen in het Voorkeursalternatief, is een aantal weerdverlagingen uit Plan Maascorridor opgenomen als zones voor rivierverruiming en natuurontwikkeling (zie paragraaf 3.2). Bij de vaststelling van Pakket II zal worden bekeken welke onderdelen van Plan Maascorridor verder kunnen worden meegenomen.

Realisatie hoogwatergeul Ooijen uitgesteld

De in het Ontwerp-POL Zandmaas gepresenteerde hoogwatergeul Ooijen maakt niet langer onderdeel uit van Pakket I. De reden hiervoor is de relatief geringe bijdrage aan de hoogwaterbescherming in relatie tot de hoge kosten. De bijdrage van de hoogwatergeul aan de hoogwaterbescherming wordt deels in de kademaatregelen in Venlo verdisconteerd en deels in de fase van de sluitstukkaden gecompenseerd (zie paragraaf 3.3). De geplande aan te kopen 39 ha voor natuur en 20 ha voor de aanleg van hoogwatergeul Ooijen, worden ingezet om de gronden van nevengeul Belfeld west alvast aan te kopen. Dit is een maatregel uit Pakket II (zie paragraaf 3.2).

Doordat de uitvoering van hoogwatergeul Ooijen vooralsnog vervalt, komt deze locatie ook niet meer op korte termijn in aanmerking als kleiwinlocatie voor Maasklei. De locatie Ooijen is wel aangewezen als locatie voor rivierverruiming en natuurontwikkeling. Hiermee blijft uitvoering van de hoogwatergeul op de langere termijn mogelijk.

Realisatie nevengeul Belfeld west

Door het vervallen van hoogwatergeul Ooijen ontstond ruimte voor grondverwerving van de nevengeul Belfeld west. Deze nevengeul, die ook onderdeel uitmaakt van het Plan Maascorridor, wordt ten westen van de stuw Belfeld gerealiseerd tussen Maaskilometer 100 en 103 (gemeente Maasbree). Met de realisatie van deze nevengeul en de natuurlijke oevers Baarlo ontstaat samen met het bestaande natuurgebied Romeinenweerd ten zuiden van Venlo een natuurlijke corridor langs de Maas (totale lengte 6 km). De nevengeul draagt 59 ha natuur bij aan het totale aantal natuur hectaren.

Meer natuurhectares in Pakket I

Door het vervallen van hoogwatergeul Ooijen en de opname van nevengeul Belfeld west is het totale oppervlak natuur in Pakket I toegenomen van 550 ha naar 570 ha.

Vaarroute Maas verbeterd

Omkading retentiegebied Lateraalkanaal west gewijzigd

Veel bewoners van het gebied ten westen van het Lateraalkanaal hebben bedenkingen ingediend tegen de daar geplande kaden. Om hieraan tegemoet te komen is een gedifferentieerde oplossing gekozen: in het noordelijk deel vallen de kaden langs de bebouwing van Horn weg en in het zuidelijk deel, bij Heel, wordt voorzien in een oplossing op maat (zie paragraaf 3.3). De kaden bij de monumentale boerderij de Pannenhof en het landgoed Nederhoven komen te vervallen.

Plaatselijk afzien van 25 m oeverstroken in de stuwpannen Sambeek, Grave en Lith.

Een aantal eigenaren van woningen in Grubbenvorst langs de Maas, de gemeenten Cuijk en Mook en Middelaar heeft bezwaar gemaakt tegen de geplande 25 m oeverstrook ter plaatse. Ook een eigenaar van een scheepswerf bij Velden heeft hiertegen geageerd. Bedoelde oeverstroken zijn gekoppeld aan de geplande verdieping van het zomerbed en dienen als buffer voor eventuele instabiliteit van het oevertalud als gevolg van de verdieping. Op de hierboven genoemde plaatsen blijft de oeversbescherming gehandhaafd en/of wordt deze verzwakt. In het Tracébesluit is daarom op de genoemde plaatsen afgezien van aankoop van de oeverstrook.

Achterwege laten peilopzet stuwpand Borgharen

In het Ontwerp-Tracébesluit is op het stuwpand Borgharen en in het kanaalpand Limmel-Born een peilverhoging van 10 cm voorgesteld om voldoende vaardiepte te creëren. Vanuit de Waalse overheid is bezwaar gemaakt tegen deze maatregel onder verwijzing naar het traktaat uit 1963, dat deze peilverhoging verbiedt. Besloten is de peilopzet op het stuwpand Borgharen niet op te nemen in het Tracébesluit Zandmaas/Maasroute. De voorgestelde peilopzet zal in het bestaande overleg met de Waalse overheid worden meegenomen. Na overeenstemming hierover, worden voor deze peilopzet de reguliere procedures gevolgd.

Aanpassing verruiming Julianakanaal tussen Berg aan de Maas en Urmond

Voor een agrarisch bedrijf te Urmond, was in het Ontwerp-Tracébesluit sprake van een gedeeltelijke sloop van de gebouwen. Om dit te voorkomen is het ontwerp aangepast ten opzichte van het Ontwerp-Tracébesluit. Het definitieve ruimtebeslag ter hoogte van de woningen aan de Molenweg-Noord te Stein-Berg aan de Maas is om dezelfde reden beperkt.

Aanpassing begrenzing natuurontwikkelingsgebied Heukelomse beek

Naar aanleiding van de inspraakreacties is op een aantal punten nader onderzoek gedaan naar het natuurontwikkelingsgebied Heukelomse beek. Dit heeft niet geresulteerd in nieuwe inzichten maar wel in een beperkt aantal aanpassingen van de begrenzing.

Natuurontwikkeling in de Maasplassen

Uit een aantal inspraakreacties kwam naar voren dat het onderscheid tussen recreatief en ecologisch water bij de zonering van de Maasplassen niet duidelijk genoeg was gedefinieerd. Dit is aanleiding geweest om de definities in het POL Zandmaas duidelijker neer te zetten.

Hoogwatergeul Lomm

De reactie van Delfstoffen Combinatie Maasdal heeft ertoe geleid dat de maximaal winbare hoeveelheid delfstoffen en de aanvulling met grond zijn aangepast. Hierover heeft een extra inspraakronde plaatsgevonden. Deze extra inspraakronde heeft echter niet tot andere, nieuwe inzichten geleid.

Om de hoogwatergeul Lomm uit te kunnen voeren is het noodzakelijk gebleken de hoeveelheid te winnen delfstoffen te verhogen van 4,2 miljoen m³ tot 4,9 miljoen m³. Om de hoogwatergeul te kunnen realiseren zoals deze in het Ontwerp-Tracébesluit is opgenomen wordt er ook meer materiaal in de hoogwatergeul geborgen. Hiervoor wordt 0,7 miljoen m³ extra niet-vermarktbaar materiaal uit het project Zandmaas/Maasroute aangevoerd. De totale hoeveelheid te bergen grond gaat daarmee van 3,1 miljoen m³ naar 3,8 miljoen m³. Daarnaast is de afdeklaag op de berging van 1,5 m dikte uit het Ontwerp-Tracébesluit teruggebracht tot 0,75 m.

Aanpassingen kadetracés

De inbreng van de betrokken gemeenten, waterschappen en overige belanghebbenden heeft ertoe geleid dat kadetracés op verschillende plaatsen zijn gewijzigd. Veelal betreft het relatief kleinschalige tracé-aanpassingen dan wel aanpassingen van kadehoogten of kadetypen die vaak een aanzienlijke verbetering met betrekking tot uitzicht, grondbeslag en hinder betekenen voor de direct betrokkenen.

Op een aantal plaatsen is het tracé afgestemd op de door gemeenten gewenste stedelijke ontwikkelingen (Roermond: Roerdelta; Venlo: Maasboulevard). In Gennep-Middelaar is op verzoek van de gemeente de kadehoogte bij de zogenaamde Lob van Gennep geoptimaliseerd, zodat hier enerzijds een goede bescherming kan worden geboden en anderzijds kan worden voorkomen dat er benedenstroomse effecten in het bedijkte deel van de Maas optreden bij de maatgevende hoogwatersituatie.

Plannen Zandmaas en Maasroute na inspraak aangepast

VENLO • De 2200 inspraakreacties die medio dit jaar binnen zijn gekomen op de ontwerpplannen voor de Zandmaas en de Maasroute (de vaarroute via Maas/Julianakanaal van Eijsden tot Mook) hebben tot een aantal aanpassingen in die plannen geleid. Dat hebben Gedeputeerde Staten van Limburg en De Maaswerken bekend gemaakt.

Een van de opvallendste wijzigingen: de aanleg van een hoogwatergeul bij Ooijen is voorlopig uitgesteld. De kosten van dat project zijn erg hoog, terwijl deze hoogwatergeul slechts een naar verhouding geringe bijdrage levert aan de hoogwaterbescherming in dat deel van het Maasdal. Mocht Ooijen in een latere fase van het Zandmaas-project alsnog aan de orde komen, dan volgt voor dat onderdeel een nieuwe inspraakronde.

De (bescheiden) rol die de hoogwatergeul in Ooijen zou moe-

westen van de stuw bij Belfeld. In het aangepaste Zandmaasplan is ook rekening gehouden met de vele bezwaarschriften uit het gebied ten westen van het Lateraalkanaal tegen de kades rond het daar geplande 'overloopgebied' voor het opvangen van een hoogwaterpiek in de Maas. De kades bij Horn zijn geschrapt, in Heel is gekozen voor 'oplossingen op maat', waarbij bijvoorbeeld de kades rond de monumentale boerderij de Pannenhof en landgoed Nederhoven extra zorgvuldig in het landschap worden ingepast. De aanvullende inspraakronde die dit najaar is gehouden over de (gewijzigde) plannen voor de hoogwatergeul bij Lomm heeft - ondanks de 1700 inspraakreacties - de provincie niet tot een ander standpunt gebracht. Zowel de extra zandwinning als de extra aanvoer en opslag van (verontreinigd) materiaal in Lomm zijn volgens GS absoluut noodzakelijk voor een goede af-

Afkortingenlijst

ABM	Actief Bodembeheer Maas
ALARA	As Low As Reasonable Achievable
BRR	beleidslijn Ruimte voor de Rivier
BRTN	Beleidsvisie Recreatietoervaart in Nederland
CBB	Concrete Beleidsbeslissing
DCM	Delfstoffen Combinatie Maasdal
DGR	Deltaplan Grote Rivieren
EHS	Ecologische Hoofdstructuur
HISWA	Nederlandse Vereniging van ondernemingen in de bedrijfstak Waterrecreatie
HSL	Hogesnelheidslijn
ICES	Interdepartementale Commissie voor Economische Structuurversterking
IVM	Integrale Verkenning Maas
KNWV	Koninklijk Nederlands Watersport Verbond
LLTB	Limburgse Land- en Tuinbouwbond
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
LOZO	Limburgse Organisatie van Zelfstandige Ondernemers
MMA	Meest Milieuvriendelijke Alternatief
m.e.r.	Milieu-effectrapportage (de procedure)
MER	Milieu-Effectrapportage
NVVP	Nationaal Verkeers- en Vervoersplan
OTB	Ontwerp-Tracébesluit
PAK	Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen
POL	Provinciaal Omgevingsplan Limburg
PPS	Publiekprivate Samenwerking
RBON	Regeling Beheersovereenkomsten en begrenzing Natuurontwikkelingsprojecten
RECRO	Vereniging van Recreatieondernemers Nederland
RNVW	Regeling Nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat
TAW	Technische Adviescommissie voor de Waterkeringen
TB	Tracébesluit
Velin	Vereniging voor Leidingeigenaren in Nederland
WBB	Wet Bodem Bescherming
WBR	Wet Beheer Rijkswaterstaatswerken
WML	Waterleidingmaatschappij Limburg
WRO	Wet Ruimtelijke Ordening
ZL	Zuiveringschap Limburg
ZLTO	Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie

Begrippenlijst

Actief bodembeheer

Uitgangspunt bij actief bodembeheer is het streven naar milieuverbetering van het riviersysteem ten opzichte van de huidige situatie. Niet de verontreiniging zelf staat centraal maar de risico's die deze met zich meebrengt voor mens en ecosysteem. Bij actief bodembeheer worden alleen gebiedseigen, diffuus verontreinigde sedimenten binnen het riviersysteem toegepast.

ALARA

As Low As Reasonable Achievable; ofwel, zo laag als redelijkerwijs mogelijk. In de Wet Milieubeheer is vastgelegd dat bij vergunningverleningen moet worden voldaan aan het beginsel dat de milieu-belasting zo laag als redelijkerwijs mogelijk is.

Bakprofiel

Rechthoekig profiel van een rivier of kanaal, waar bij de uitvoering vaak damwanden worden gebruikt.

Beleidslijn Ruimte voor de Rivier

Deze, in 1996 van kracht geworden beleidslijn, heeft meer ruimte voor de rivier, de duurzame bescherming van mens en dier tegen overstroming bij hoogwater en het beperken van materiële schade tot doel. In het algemeen houdt de beleidslijn in dat in het winterbed van de grote rivieren ingrepen worden getoetst, die zouden kunnen leiden tot:

- een waterstandsverhoging in de huidige situatie;
- een feitelijke belemmering voor toekomstige vergroting van de afvoercapaciteit;
- potentiële schade bij hoogwater.

Beschermingsniveau

Niveau tot waar bescherming tegen schade door wateroverlast wordt bereikt, uitgedrukt in kans per jaar. Een beschermingsniveau van 1:250 betekent een rivierwaterstand die voorkomt met een kans van gemiddeld eens in de 250 jaar en die nog net geen wateroverlast veroorzaakt. Overigens is deze kans ongeveer gelijk aan 27% in een mensenleven van 80 jaar.

Bevoegd gezag

Een overheidsinstantie die bevoegd is om over een voorgenomen activiteit van een initiatiefnemer een besluit te nemen.

Bodemsanering

Herstellen van de kwaliteit van de bodem om het gewenste maatschappelijke gebruik mogelijk te maken.

Concrete Beleidsbeslissing

Een Concrete Beleidsbeslissing (CBB) is een volledig afgewogen, definitieve en uitvoerbare beslissing in het Streekplan ten aanzien van een bepaald aspect van de ruimtelijke ontwikkeling van een gebied. Het onderdeel van een Streekplan dat een status heeft van een CBB is bindend voor de provincie zelf, net als voor de betrokken gemeenten.

Commissie m.e.r.

Commissie voor milieu-effectrapportage, die onafhankelijke adviezen uitbrengt over milieu-effect-rapportages.

Commissie Boertien (II)

Commissie ingesteld in 1993 om te adviseren over de mogelijkheden om toekomstige wateroverlast te beperken (oorspronkelijk Commissie Watersnood Maas).

Compensatiebeginsel

Het uitgangspunt om geen nettoverlies aan bos, natuur en recreatiewaarden te laten ontstaan en de effecten van een ingreep te vereffenen door herstel van bos, natuur en recreatie elders. Hydraulische of rivierkundige compensatie: indien bepaalde ingrepen in het gebied dat tot de rivier behoort elders waterstandverhogend uitwerken, dienen volgens de Rivierenwet extra maatregelen te worden getroffen om deze waterstandeffecten teniet te doen.

Damwand

Aaneengesloten rij van ingeheide damplanken of stalen of betonnen platen, dienend voor grond- of waterkering in bijvoorbeeld een kanaal.

De Maaswerken

Een samenwerkingsverband van het ministerie van Verkeer en Waterstaat, de provincie Limburg en het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

Deltaplan Grote Rivieren (DGR)

Een plan uit 1995 waarin een aanpak gepresenteerd wordt inzake de dijkversterkingen in het rivierengebied en de hoogwaterbestrijding in Limburg. Het beleidsmatig uitgangspunt voor dit plan zijn de aanbevelingen van de Commissies Boertien I en II.

Dijk

Grondlichaam dat dient om hoge waterstanden tegen te houden en daardoor veiligheid biedt aan het achterliggend gebied. Vaak wordt deze term gebruikt als betiteling voor een primaire waterkering die, anders dan kades, valt onder de Wet op de waterkering.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Netwerk van kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingzones waarbinnen flora en fauna zich kunnen handhaven en uitbreiden.

Grensmaasproject

De riviervverbreding en de daarop aansluitende natuurontwikkeling langs de Grensmaas.

Habitatrichtlijn

Een door de lidstaten van de EU in 1992 aanvaarde richtlijn waarin beschreven wordt welke diersoorten en waardevolle habitats beschermd dienen te worden.

HELP-Methodiek

Methode van het vaststellen van veranderingen in gewasopbrengsten als gevolg van waterhuishoudkundige maatregelen. De methodiek is ontwikkeld in het kader van de landinrichting en is op dit moment de meest gangbare en geaccepteerde methodiek voor het bepalen van veranderingen in landbouwschade als gevolg van veranderingen in het grondwaterregime.

Hoogwatergeul

Eenzijdig aangetakte geul (meestal aan de benedenstroomse zijde), waar water alleen bij hoge afvoeren meestroomt.

Kade

Grondlichaam dat dient om het achterliggende gebied te beschermen tegen wateroverlast door hoge rivierstanden. In Limburg zijn door nieuwe aanleg na 1995 veel nieuwe bekade gebieden ontstaan. Deze kaden hebben een andere wettelijke status dan dijken, omdat de gevolgen van falen kleiner zijn dan in bedijkte gebieden.

Kleischerm

Berging van het kleidek, dat aan de oppervlakte van de Maasoevers ligt, en ander niet-vermarktbaar materiaal. Een kleischerm wordt zodanig ontworpen dat het een grondwateropstuwend effect heeft.

m.e.r.

De procedure rondom het vaststellen van een Milieu-effectrapportage.

MER

Het rapport (de milieu-effectrapportage) dat als hulpmiddel dient bij de besluitvorming over ingrepen die grote gevolgen voor het milieu kunnen hebben.

Mitigeren

Verzachten, matigen of verlichten van de negatieve gevolgen (milieu-effecten) van een ingreep.

Monitoring

Het geregeld meten van één of meer factoren of grootheden, zodat een eventueel verloop daarin zichtbaar wordt. Daarbij wordt gebruik gemaakt van vergelijkbare en reproduceerbare methoden voor het beschrijven van de factoren en het verzamelen van gegevens.

Natuurlijke oever

Stroken van 100 m breed die in gebieden worden aangekocht die belangrijk zijn belangrijk voor de ontwikkeling van specifieke riviergebonden natuur (natuurlijke oevers). De natuurlijke oevers fungeren als een corridor tussen verscheidene grotere natuurgebieden langs de Maas.

Natuurvriendelijke oevers

Natuurvriendelijke oevers vallen buiten het kader van het project Zandmaas/Maasroute. Het Project Natuurvriendelijke Oevers Maas (PNOM) legt de nadruk op de invulling van de EHS langs de grote rivieren, bij de NURG-projecten wordt gestreefd naar een combinatie van deze doelstelling en rivierverruiming.

Nevengeul

Parallel aan de hoofdgeul lopende, aan twee kanten aangetakte, geul in het winterbed. Veelal stroomvoerend.

Oeverstrook

Stroken van 25 m breed op trajecten waar zomerbedverdieping plaatsvindt. Deze stroken wordt gereserveerd voor rivierkundig beheer, voornamelijk als buffer voor eroderende oevers.

PAK's

Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen; groep van chemische stoffen (o.a. benzenen) die één van de belangrijke verontreinigingen vormt in de waterbodem.

RBON

Regeling Begrenzing Natuur-ontwikkelingsprojecten of Regelingen Beheersovereenkomsten en begrenzing Natuurontwikkelingsprojecten.

Retentie

Het vasthouden of bufferen van water in een bepaald gebied, hetgeen leidt tot afvlakking van een hoogwatergolf en dus tot lagere waterstanden benedenstrooms van het retentiegebied.

Rivierdynamiek

Breed begrip, omvat aspecten als overstromingsdynamiek (overstromingsduur, waterstanden-schommeling) en erosie- en sedimentatieprocessen.

Titels II, IIa en IV Onteigeningswet

Titel II Onteigeningswet schept de mogelijkheid om te onteigenen voor de aanleg of verbetering van waterkeringen. Titel II wordt gebruikt in samenhang met de Wet op de waterkering voor de onteigening van gronden voor de aanleg van dijken.

Titel IIa Onteigeningswet schept de mogelijkheid om te onteigenen voor de aanleg of verbetering van diverse infrastructurele werken, waaronder wordt begrepen onteigening ten behoeve van verruiming van rivieren. Tevens wordt titel IIa Onteigeningswet gebruikt voor de onteigening van werken waarop tracébesluiten betrekking hebben.

Titel IV Onteigeningswet biedt de mogelijkheid om te onteigenen in het belang van de ruimtelijke ontwikkeling, waarbij het kan gaan om de uitvoering van een bestemmingsplan of de handhaving van de feitelijke toestand overeenkomstig een bestemmingsplan.

Trajectnota/MER

Een gecombineerde rapportage waarin de resultaten van het onderzoek in het kader van de procedure van de Tracéwet en milieu-effectrapportage beschreven staan. Op basis van de informatie uit deze rapportage wordt een Ontwerp-Tracébesluit opgesteld en vervolgens een Tracébesluit genomen.

Verholen kaden

Plaatselijk aanwezige, hoge gronden die als waterkering functioneren (bijvoorbeeld verhoging in maai-veld, spoorweglichaam).

Visie Maasdal

Een informeel discussiestuk over de streefbeelden en ideeën aangaande het ruimtegebruik in en om het Maasdal.

Vogelrichtlijn

Een door de lidstaten van de EU in 1997 aanvaarde richtlijn waarin de aanwijzing van "Speciale Beschermingszones" voor (trek)vogels wordt geregeld.

Winterbed

Dat deel van de rivierbedding waar het water stroomt in de situatie van een hoogwater. De term winterbed is ontstaan doordat hoogwaters meestal in de winterperiode optreden. Juridisch wordt de begrenzing van het winterbed van de Limburgse Maas bepaald door het oppervlak dat onderloopt bij een rivierwaterafvoer die voorkomt met een kans van 1:250 per jaar te Borgharen.

Zandmaas/Maasrouteproject

Project gericht op het tegengaan van wateroverlast en realisering van natuurontwikkeling langs de Maas tussen Linne en Hedel en op de verbetering van de scheepvaartroute langs en over de Maas tussen Eijsden en Weurt.

Zomerbed

Dat deel van de rivierbedding waar het water in de normale situatie stroomt. In zeldzame situaties kan ook in de zomer het water zo hoog worden dat de rivier buiten het zomerbed komt. De term laagwaterbed zou dus eigenlijk beter zijn.

Colofon

De Reactienota is opgesteld door
projectorganisatie De Maaswerken.

Bevoegde gezagen

Provincie Limburg

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Informatie

De Maaswerken
Afdeling Communicatie
Postbus 1593, 6201 BN Maastricht
Telefoon 0800 62 27 93 75
e-mail: info@maaswerken.nl
<http://www.demaaswerken.nl>

Fotografie

Airphoto Netten
De Maaswerken
E. van Sloun & G. Ramaekers
Fotobureau Frits Widdershoven
Frans Schepers
Lé Giessen
Peter Verbeek
Ten Bosch design

Concept & vormgeving

Ten Bosch design, Eindhoven

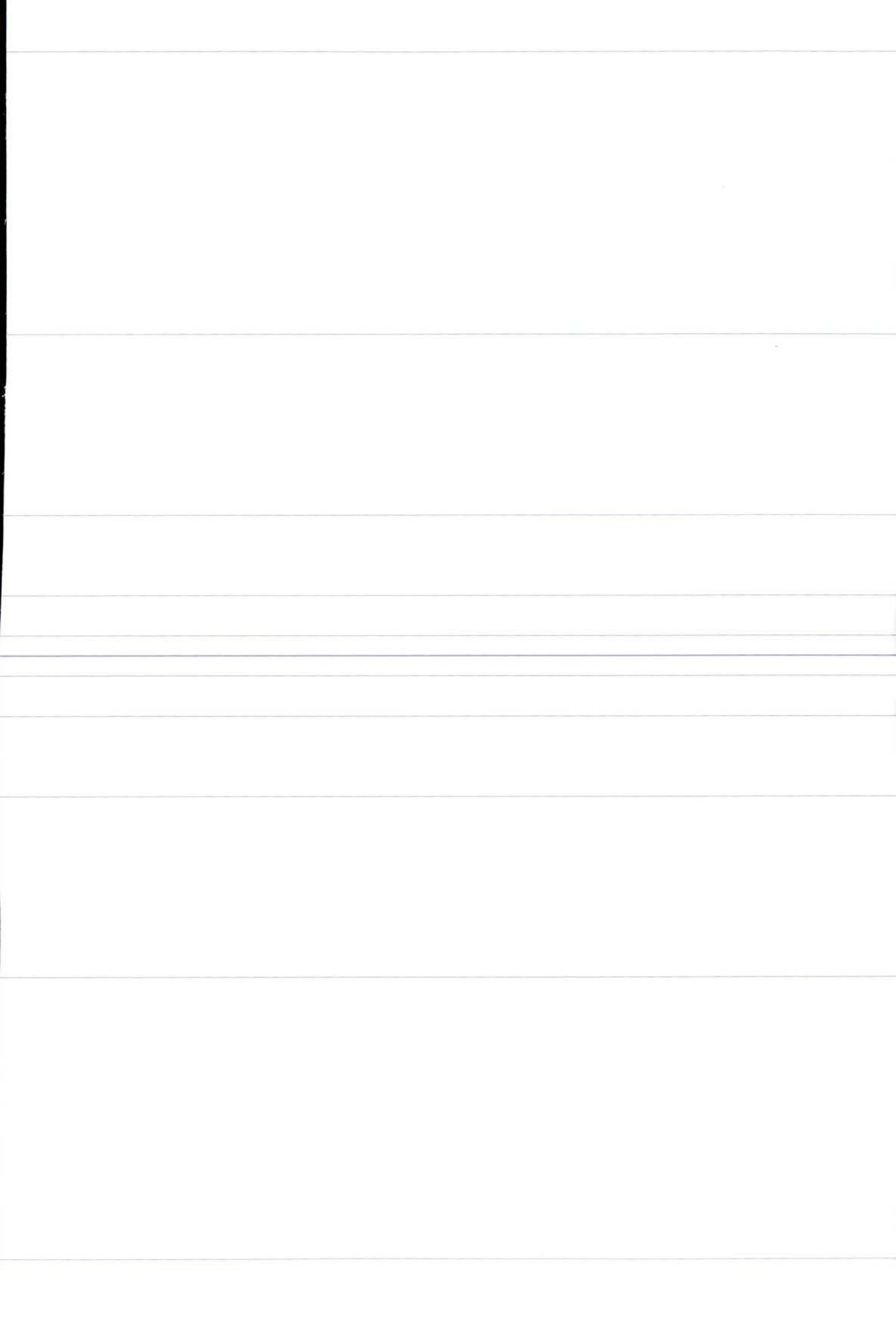
Maastricht, februari 2002

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat

De Maaswerken

GELDERLAND

Sla deze omslag open voor een overzicht van het projectgebied van De Maaswerken.
Tevens te gebruiken als boekenlegger.